

Debattartikel från Socialdepartementet

Debattartikel: Upp till bevis för friskare arbetsplatser

Publicerad 04 mars 2019

Debattartikel i Arbetet av socialförsäkringsminister Annika Strandhäll. Publicerad den 4 mars 2019.

Jag fortsätter sätta tilltro till den svenska modellen för friska arbetsplatser. Det är ett gemensamt uppdrag, men det förutsätter också att alla tar sitt ansvar, skriver Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister (S).

Trötthet, smärta och värk. Det är de vanligaste besvären som svenskar får av sitt arbete. Bland de som befinner sig mitt i livet, mellan 30 och 49 år, är det oro och ångest som är vanligast. Orsaken? Ofta för hög arbetsbelastning. Detta mönster går igen. I Arbetsmiljöverkets nationella tillsyn över äldreomsorgen har de hittills hittat brister hos nära nio av tio arbetsställen.

Och just äldreomsorgen är en av de arbetsplatser som sticker ut när det handlar om sjukfrånvaro, tillsammans med arbeten inom vård, omsorg och socialt arbete. Det handlar om en påfrestande och belastande arbetsmiljö som leder till sjukdom.

Personalens bristande delaktighet, hög arbetsbelastning och kränkningar, är de faktorer som ligger bakom en växande andel av de anmälda arbetsjukdomarna inom äldreomsorgen. Och det här känns igen från fler arbetsplatser än äldreomsorgen, från hela arbetsmarknaden.

Kvinnor och män i Sverige ska inte behöva riskera sin egen hälsa för arbetets skull, men det är en verklighet i för hög utsträckning i dag.

Vi ser det i ohälsostatistiken och vi ser det i olyckor på arbetsplatsen, ibland med dödlig utgång. För mig är det självklart, du ska inte behöva bli sjuk av ditt jobb. All ohälsa som kan förebyggas ska också förebyggas. För att det ska bli verklighet måste hela samhället kraftsamla, men en stor del faller på

vad som händer på arbetsplatsen.

Under den förra mandatperioden, för att undvika lagstiftning, tog jag emot löften från arbetsmarknadens parter inom samtliga sektorer om att intensifiera arbetet för friska arbetsplatser. Vi träffas regelbundet och stämmer av hur deras arbete utvecklar sig. Hur arbetsgivare och fackliga organisationer arbetar för att ingen ska behöva bli sjuk av sitt jobb, men att den som blir det faktiskt får ett bra stöd åter.

Den kommunala och landstingskommunala sektorn lovade bland annat att arbeta för att förebygga sjukfrånvaro genom att bättre ta till vara medarbetarnas engagemang, stärka chefers förutsättningar i arbetsmiljöarbetet och skapa nya vägar tillbaka från sjukskrivning. Ett exempel på det arbetet som nu pågår är hur det lokalt prövas att arbeta mer aktivt med tidiga omställningsåtgärder.

Inom den privata sektorn pågår olika projekt med att utveckla stöd för arbetet på arbetsplatserna och att stärka samverkan i det lokala arbetsmiljöarbetet. Det pågår också flera forskningsprogram om bland annat kronisk smärta och hållbart arbetsliv.

Den statliga sektorn har skapat ett nytt utvecklingsområde för att motverka ohälsa, som de döpt till "Hållbart arbetsliv". Syftet med arbetet där är bland annat att erbjuda stöd till lokala parter inom områden som rehabilitering av långtidssjukskrivna, förebyggande insatser mot ohälsa och arbete med friskfaktorer.

Det har nu gått mer än två år sedan arbetsgivar- och fackliga organisationer lovade att intensifiera sitt arbete för friskare arbetsplatser. De insatser de lovade och har genomfört är alla viktiga delar, som behövs för att kvinnor och män inte ska behöva riskera sin egen hälsa för arbetets skull. Samtidigt blir det allt mer tydligt att det ännu inte går att se tillräckligt tydliga resultat.

Jag fortsätter att sätta min tilltro till den svenska modellen, att det är arbetsmarknadens parter som har de bästa möjligheterna att nå friska arbetsplatser. Men vi behöver nu se tydligare resultat. Jag träffar representanter från samtliga sektorer under denna vecka.

Sveriges kvinnor och män ska inte behöva betala för en dålig arbetsmiljö eller dåliga villkor med sin hälsa. Det är heller inte ett eget ansvar för arbetsmarknadens parter att lösa, men de sitter på en central roll.

Statliga myndigheter behöver också ta sitt ansvar, och där är inte minst Försäkringskassan viktig. Nyckeln till en god rehabilitering ligger i ett gott samarbete och god kommunikation mellan arbetstagare, arbetsgivare, hälso- och sjukvård och Försäkringskassan.

Här har Försäkringskassan ett stort ansvar som måste växlas upp. De har därför fått uppdrag om att vara mer närvarande, både i kontakten med individer och andra aktörer. Regeringen har också flera utredningar som pågår, för att se över hur regelverket för sjukförsäkringen bättre stöttar tillbaka till hälsa och arbete igen.

Det är ett gemensamt uppdrag, men det förutsätter också att alla tar sitt ansvar. Nu är det upp till bevis för alla aktörer att visa att de tar sitt. Ingen ska behöva bli sjuk, skadas eller dö på jobbet.

Annika Strandhäll
Socialförsäkringsminister (S)

Debattartikel från Socialdepartementet

Antibiotikaresistens – en fråga på liv och död

Publicerad 14 november 2018

Debattartikel i Aftonbladet den 10 november.

Det är mycket i dagens moderna sjukvård som vi tar för givet. Om vi får lunginflammation förväntar vi oss att kunna få antibiotika, som också gör oss helt friska. Om vi behöver genomgå en stor operation förväntar vi oss att kunna göra det utan att få en massa nya följdinfektioner efter operationen.

Problemet är att för varje år som går blir det allt mindre självklart att olika sorters antibiotika fungerar, eftersom allt fler bakterier blir resistenta.

En ny rapport från det europeiska smittskyddsinstitutet, ECDC, visar att varje år dör ungefär 33 000 personer på grund av resistenta bakterier varje år bara i Europa. Sjukdomsburden motsvarar influensa, tuberkulos och HIV/Aids – tillsammans.

Globalt är läget ännu värre – och vi har säkra prognoser på att problemet kommer att växa enormt. År 2050 uppskattas 10 miljoner per år dö på grund av resistenta bakterier – det är fler än vad som då beräknas dö av cancer. Antibiotikaresistens är en fråga på liv och död.

Sverige har en bättre situation än många andra länder. Det beror på flera saker. Regeringar av olika politiska färg har under lång tid prioriterat det här området, med bred politisk enighet i riksdagen.

Vi har ett jordbruk och en djurhållning som bara använder antibiotika när det är nödvändigt, och en sjukvård som är bland de bästa i världen på att inte skriva ut antibiotika i onödan utan bara till de med behov.

Men vi kan inte vara nöjda. Vi måste fortsätta arbetet i Sverige, där vi för några år sen slog fast en strategi för det svenska arbetet. Bakterier bryr sig inte om landsgränser – när människor och djur reser över världen sprids bakterier med oss. Därför är det internationella arbetet helt avgörande.

Den svenska Folkhälsomyndigheten gör ett stort arbete, och är bland annat värd för ett särskilt WHO världshälsocentrum för resistensövervakning. De har även varit drivande i att få till det internationella övervakningssystemet av antibiotikaresistens.

Sverige har också jobbat länge för att få till den politiska process där världens länder just nu försöker angripa problemet tillsammans, efter ett beslut i FN hösten 2016 som tillkom på bland annat Sveriges initiativ.

Det räcker självklart inte med fina ord – det krävs också verkstad. Därför jobbar många länder just nu med nationella handlingsplaner och med att få till praktisk handling på området. Sverige är drivande för att få fler länder att agera.

Från regeringens sida fortsätter vi också att jobba för att allt fler länder ska engagera sig allt hårdare i arbetet. Jag deltog nyligen ett internationellt möte om sjukvårdsfrågor med företrädare för 141 länder, där vi särskilt satte fokus på antibiotikaresistens.

Sverige är tillsammans med Storbritannien drivande globalt och har startat ett nytt nätverk för att få fler länder att göra mer. Vi jobbar nu aktivt på att fördjupa vårt samarbete med och få med Indien som en nyckelspelare i detta arbete.

Oavsett vilken regering Sverige kommer ha framåt, är det en regering som måste arbeta hårt för att möta den enorma utmaningen som antibiotikaresistens innebär – på både kort och lång sikt.

Jag hoppas att vi kan ha lika stor enighet om att driva frågan hårt och tydligt även framöver. Det är en avgörande fråga för en säker framtid, det är på liv och död.

Annika Strandhäll
Socialminister

Regeringskansliet

Debattartikel från Socialdepartementet

Jag vet hur det är att ha det tufft som barn

Publicerad 20 juni 2018

Debattartikel av socialminister Annika Strandhäll, Aftonbladet, 16 juni 2018.

Nu är det mitt ansvar att så många unga som möjligt får växa upp i trygghet.

I dagarna går många barn på sommarlov. Många barn runt om i landet ser fram emot ett härligt lov på lantstället eller på utlandssemester. Men vi vet att detta inte gäller för alla barn. För barn som har det tufft hemma, barn till ensamstående mammor som kämpar för att få ekonomin att gå ihop är sommaren svår.

Jag vet, jag har varit ett av de barnen.

För min mamma handlade det om att få vardagen att gå ihop. Att gå från affär till affär för att hitta den billigaste maten. Det fanns inget utrymme för utlandsresor eller märkvärdiga sommarlovsaktiviteter. Nu är jag själv mamma. Jag vill som alla andra föräldrar kunna ge mina barn bästa möjliga sommarlov, precis som min mamma ville ge mig det. Jag vill också att mina barn ska växa upp i ett samhälle där var du bor och vem du är inte avgör om du kan följa dina drömmar. Om du ens vågar drömma.

Därför är jag stolt över den förändring som skett de senaste fyra åren. Att vi börjat investera i varandra, i stället för i skattesänkningar för dem som redan har mycket.

Det handlar dels om att stärka barnfamiljers ekonomi, så att färre barn behöver oroa sig för om pengarna ska ta slut innan månaden gör det. Vi har höjt barnbidraget med 200 kronor i månaden och utvecklat underhållsstödet så att äldre barn som äter mer och växer ur sina kläder också ska få mer.

Totalt under mandatperioden kommer regeringen att ha höjt underhållsstödet för äldre tonåringar med 800 kronor i månaden. Avgiftsfri simskola för barn och kostnadsfria aktiviteter under skollovet vet vi är satsningar som kommer underlätta för många barnfamiljer nu på sommarlovet.

Det är mitt ansvar som politiker att se till att så många barn som möjligt får växa upp i trygghet. Inget barn väljer sina föräldrar, men alla borde få uppleva en bra och trygg uppväxt.

På så sätt tar vi tillvara på varje barns fulla potential och ser till att så många som möjligt klarar skolan, kan få ett jobb, försörja sig själva och bidra till samhället.

Under 1900-talet gjordes enorma framsteg för barns rättigheter. Vi förbjöd barnaga och redan år 1948 infördes det allmänna barnbidraget. Varje förbättring för barn och barnfamiljer är resultatet av hårt arbete och en politisk vilja. Det ger mig styrka, då det är beviset på att förändring är möjlig. Men det gör också att jag känner ett stort ansvar för att under min tid i politiken bygga ett jämlikt samhälle.

Men trygghet är mer än ekonomi och aktiviteter på sommarlovet. När barn riskerar att fara illa eller mår dåligt är det extra viktigt att samhället finns där. Därför har vi satsat på den sociala barn- och ungdomsvården och ökat resurserna till elevhälsan, ungdomsmottagningarna och BUP.

Vi vill ge elevhälsan bättre verktyg för att upptäcka barn som mår dåligt eller far illa och fortsätta stärka vårdcentralerna och BUP:s arbete med att hjälpa barn och unga.

Målet är att inga barn och unga ska behöva må dåligt utan att få stöd. Även när det gäller skolan har vi gjort stora satsningar. Staten tar ett större ansvar för en jämlik skola. De skolor och kommuner som har störst behov får mest resurser.

Om tre månader är det val. Efter den nionde september hoppas jag att vi kan fortsätta lägga fram reformer och förslag som gör Sverige mer jämlikt.

Jag fick chansen att växa tack vare det starka samhället och en mamma som slet varje dag för att jag skulle få de möjligheter jag fått. Det är mitt ansvar att ta kampen för att nästa generation ska få samma möjligheter.

Annika Strandhäll, socialminister

Debattartikel från Kulturdepartementet, Socialdepartementet

”Att byta juridiskt kön ska bli snabbt och enkelt”

Publicerad 21 maj 2018

Svenska Dagbladet Debatt, 18 maj 2018 Debattartikel av Annika Strandhäll och Alice Bah Kuhnke. Sverige borde vara ett land i framkant när det gäller transpersoners rättigheter. Regeringen presenterar därför nu inriktningen för en modern könstillhörighetslagstiftning, skriver socialminister Annika Strandhäll (S) och kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP).

Genom historien har hbtq-personer – homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera – varit stigmatiserade, diskriminerade och tvingats till ett liv i tystnad. Den allmänna opinionen har förändrats till det bättre, mycket tack vare starka folkrörelser och organisationer som RFSL, RFSL Ungdom och transföreningen FPES. Samtidigt har beslutsfattare lagt grunden för en lång rad reformer som ökat hbtq-personers möjligheter att leva sitt liv i frihet. Förändringsarbetet har ibland gått för långsamt, men de senaste 25 åren har mycket förändrats till det bättre. Det arbetet är inte klart – livsvillkoren för hbtq-personer ska fortsätta förbättras. Vi vill ge transpersoner mer makt över sina liv, sina kroppar och sin identitet.

I Sverige infördes 1972 en av världens första lagar gällande transpersoners situation som avgjorde vilka kriterier som skulle uppfyllas för att man skulle få genomgå en medicinsk könskorrigering genom vård och behandling, och slutligen få ett nytt så kallat juridiskt kön i folkbokföringen. Denna lagstiftning har förändrats på en viktig punkt, sedan 2013 ställs inte längre krav på sterilisering. Detta krav var ett mycket långtgående och allvarligt ingrepp som regeringen tar avstånd ifrån. Sedan den 1 maj finns det

möjlighet för personer som drabbats av detta krav att ansöka om ersättning från staten.

I övrigt har lagen i stort legat fast i över femtio år. Andra länder har sprungit om Sverige med en mer modern lagstiftning. Länder som Argentina, Belgien, Norge och Malta har på senare år infört ny lagstiftning med individen i centrum. Det är hög tid för Sverige att följa efter. Sverige borde vara ett land i framkant när det gäller transpersoners rättigheter.

Regeringen kan nu presentera inriktningen för en modern könstillhörighetslagstiftning. En lagstiftning Sverige redan borde ha på plats. De förändringar vi vill få till är att:

- Nuvarande könstillhörighetslag ska upphävas och ersättas av två nya lagar: en lag om ändring av könet i folkbokföringen – den juridiska processen, och en lag om kirurgiska ingrepp i könsorganen – den medicinska processen.
- Den nya lagen ska ta sin utgångspunkt i den enskildes självidentifikation. Det är bara den enskilde själv som kan veta hur hen identifierar sig. Med detta perspektiv stärks transpersoners egenmakt i en många gånger livsavgörande process.
- Medicinsk behandling skiljs från juridiskt byte av kön. Ingen ska längre tvingas genomgå medicinska ingrepp som man själv inte vill genomgå. Samtidigt ska alla som vill ha vård och behandling få det. Att byta juridiskt kön ska bli en snabb och enkel process som i regel inte kräver kontakt med vården.
- Ungas situation stärks. Vi vill göra processen enklare för den som tidigt inser att den inte är född i rätt kropp. De ska inte behöva vänta orimligt länge.

Den nya lagstiftningen blir mer modern och utgår ifrån de mänskliga rättigheterna. Regeringen skickar nu förslagen till de två nya lagarna för synpunkter på remiss och planerar att återkomma med skarpa lagförslag så snart som möjligt.

Transpersoner är en av de grupper som mår sämst i vårt samhälle. Enligt en rapport från Folkhälsomyndigheten (2015) uppger var tredje transperson att den någon gång försökt ta sitt liv. Situationen är särskilt svår för unga transpersoner, bland de som är yngre än 30 år har över 30 procent allvarligt övervägt att ta sitt liv vid mer än ett tillfälle det senaste året. Det är alarmerande siffror som vi aldrig kan acceptera.

Många uppger att den långa väntan är en av anledningarna till att transpersoner mår dåligt. Vi vet att de förslag vi nu lägger fram är efterlängtade och att väntan har varit allt för lång. Tyvärr har arbetet gått långsammare än vad vi trott. Det har inte handlat om bristen på vilja, men det berör många komplicerade frågeställningar som trots flera utredningar inte lett till tillräckligt bra underlag. Det kan låta som en byråkratisk undanflykt – det är det inte. Vi är glada att vi nu äntligen kan presentera inriktningen för en modern konststillhörighetslagstiftning.

För oss är det självklart att alla i Sverige ska kunna ha samma frihet, oavsett vem du är, hur du identifierar dig eller väljer att leva ditt liv. Modernisering av konststillhörighetslagen är ett viktigt steg i rätt riktning för att fler ska kunna ha makt att bestämma över sina egna liv och sina egna kroppar.

Annika Strandhäll (S) socialminister

Alice Bah Kuhnke (MP) kultur- och demokratiminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Apoteken ska vara bäst på medicin - inte smink

Publicerad 16 mars 2018

Publicerad i Aftonbladet den 14 mars 2018.
Avregleringen slog fel – nu skärper vi lagarna för apoteksmarknaden

Oavsett vem du är eller var du bor ska du kunna lita på att få den medicin du behöver, när du behöver den, lättillgängligt på ett apotek nära dig.

Den borgerliga regeringen gjorde en hastig, ideologisk avreglering av apoteksmarknaden. Målet var fler apotek runt om i landet och lättare för vanligt folk att få sin medicin, men resultatet har snarare varit tvärtom. Avregleringen gjordes på företagens villkor, inte baserat på vanligt folk. Så ska det inte vara. Därför ser vi nu till att skärpa lagarna för apoteksmarknaden.

Vi vill att apoteken i ännu högre grad än i dag ska kunna erbjuda de läkemedel du behöver – när du behöver dem. Du ska inte behöva gå runt mellan flera olika apotek för att hitta dina läkemedel. Dessutom ska apoteken kunna ge en riktigt bra rådgivning och information, för att ge dig som kund och patient bästa möjliga hjälp – och dessutom avlasta sjukvården.

I förslagen kommer vi bland annat:

- Slå fast i lag att apotekens grunduppdrag handlar om läkemedel, såväl att tillhandahålla dem som att ge information och råd kring dem. När du går till apoteket ska de vara bäst på den medicin du behöver – inte på månadens extrapris eller på ett stort utbud av smink eller glass.
- Skärpa kraven på kompetens för att ge olika former av rådgivning på

apotek. Du ska kunna lita på att du får bästa möjliga råd och information kring läkemedel när du behöver det. Vi vill också förtydliga kraven på personalens kompetensutveckling.

- Införa en regel om att apoteken ska kunna ha läkemedel på plats på det apotek du beställer det på senast dagen efter du beställt dem – den så kallade 24-timmarsregeln. Vi ställer kravet på läkemedelsleverantörerna som är de som har störst möjlighet att påverka hur snabbt ett läkemedel kommer fram. Du ska kunna räkna med att få din medicin i tid.
- Möjliggöra för fler apoteksombud i landet! Vi ser till att det blir möjligt för alla som har tillstånd att bedriva vanliga apotek att också bedriva apoteksombud, Vi hoppas att detta ska leda till fler apoteksombud och bättre tillgång till läkemedel på landsbygden.
- Slå fast i lag att apoteken, under vissa förutsättningar, ska få skicka tillbaka läkemedel som de inte har sålt. På så sätt ska fler apotek våga ta hem också dyrare eller mer ovanliga läkemedel så att de finns tillgängliga för patienterna utan att man har beställt dem i förväg. Den som har en ovanlig sjukdom ska kunna få tag i sin medicin lika bra som alla andra.

Vi lämnar också flera andra förslag som handlar om att göra apoteksmarknaden säkrare och mer effektiv. För oss är det självklart att apoteken ska fokusera på sin medicinska huvuduppgift. Vi börjar nu lösa flera problem som den tidigare moderatledda regeringens ideologiska omreglering av apoteksmarknaden skapade.

Det här är en naturlig del i vår strävan efter en mer tillgänglig och jämlik sjukvård. Sedan 2014 har vi till exempel sett till att receptbelagda läkemedel som ingår i det vi kallar för läkemedelsförmånerna sedan ett par år är avgiftsfria för barn.

Varenda unge ska få de läkemedel som han eller hon behöver utan att föräldrarnas ekonomi ska vara ett hinder.

Vi lägger också fram ett nytt lagförslag som handlar om att det ska bli enklare att byta ut vissa dyra läkemedel mot ett billigare likvärdigt läkemedel, inom högkostnadsskyddet. Det här kan ge patienter möjlighet att få lägre kostnader för läkemedel mot exempelvis högt blodtryck och hjärtsvikt, magsår eller depression.

Och vi kommer att fortsätta arbetet. För en vård som är trygg, lättillgänglig och jämlik. För apotek som har din medicin som sin huvuduppgift, inte smink eller nagellack. Det prioriterar vi alltid före stora skattesänkningar.

Annika Strandhäll
socialminister

Debattartikel

Nu ökar vi tryggheten för Sveriges företagare

Publicerad 08 mars 2018

Debattartikel av Per Bolund, Mikael Damberg och Annika Strandhäll i Dagens industri den 6 mars 2018. Regeringen lägger en proposition om att även företagare med aktiebolag ska få särskilda regler under uppbyggnadsskedet så att deras SGI-nivå motsvarar den hos anställda. Samma regler ska gälla oavsett bolagsform, skriver Mikael Damberg, Annika Strandhäll och Per Bolund.

Sveriges småföretagare bär på en enorm innovationskraft och är viktiga kuggar i samhällsbygget. De moderniserar Sverige, skapar jobbtilfällen och utvecklar smarta produkter och tjänster som bidrar till ett bättre och mer hållbart samhälle.

Den rödgröna regeringen har under mandatperioden genomfört flera viktiga reformer för att underlätta för de allra minsta företagen att ta steget att börja anställa. Vi har sänkt arbetsgivaravgiften för ensamföretagare som anställer och vi har infört fördelaktiga regler för personaloptioner i små och växande företag. Men vi vill också underlätta för att fler ska våga ta det allra första steget: att starta företaget. Undersökningar visar att brist på trygghet är ett av de största hindren för att starta och driva företag. Det gäller i ännu högre utsträckning för kvinnor, som generellt sett ser större hinder för att bli företagare än män.

Regeringen ser det därför som prioriterat att ta bort de hinder i trygghetssystemen som finns för företagare. Sverige har ett unikt system i det att vi valt att försäkra oss gemensamt. Det är ett smart system med

sjukförsäkring och föräldraförsäkring som gör att vi alla är skyddade ekonomiskt. Det är ingen slump utan resultatet av medvetna val. Det är ekonomiskt smart, men också bra för samhället. För trygga människor vågar.

För att fler människor ska se företagande som ett naturligt steg måste trygghetssystemen fungera lika bra för ensamföretagaren som för den som är anställd. Så är det inte i dag.

För företagare ser dessutom reglerna vid sjukdom och föräldraledighet olika ut beroende på vilket bolagsform man väljer. Så ska det inte vara. Även småföretagarna ska veta att tryggheten i våra gemensamma försäkringar finns där för dem när olyckan inträffar, sjukdomen tar ut sin rätt eller barnen är på väg. Så får vi fler, både kvinnor och män, att våga starta företag. Och det vet vi är bra för Sverige.

Dagens regler gör att den som startar en enskild firma kan använda särskilda regler under sitt uppbyggnadsskede under de första två åren. Då kan företagaren få en sjukpenninggrundande inkomst (SGI, det som sjukpenning och föräldrapenning beräknas på) som minst motsvarar lönen för den som har ett liknande arbete som anställd. Detta gäller i dag inte för den som startar ett företag i form av ett aktiebolag, den skillnaden ser regeringen som orimlig och föreslås att den ska tas bort. Samma regler ska gälla oavsett företagsform för dig som startar ett eget företag.

För att flera ska våga starta ett företag behöver tryggheten för företagare öka, särskilt under tiden som verksamheten är i ett uppbyggnadsskede. Vi vet att situationen under uppbyggnadsskedet är likartad oavsett bolagsform. Under verksamhetens uppbyggnadsskede tar dessutom många aktiebolagsägare ut mycket liten lön, eller ingen lön alls och har därför svagt eller inget försäkringsskydd vid föräldraledighet och sjukdom.

Regeringen lägger därför fram ett lagförslag som innebär att samma skydd gäller, oavsett bolagsform. För att stärka skyddet för alla egenföretagare förlänger vi också uppbyggnadsskedet från två till tre år.

Så ökar vi tryggheten och gör att fler vågar starta företag som kan vara med och bidra till ett bättre och mer hållbart samhälle. Så stärker vi svensk ekonomi. Två centrala delar i regeringens samhällsbygge.

Per Bolund, biträdande finansminister (MP)

Mikael Damberg, närings- och innovationsminister (S)

Annika Strandhäll, socialminister (S)

Regeringskansliet

Debattartikel från Näringsdepartementet, Socialdepartementet,
Utbildningsdepartementet

Regeringen tar ett helhetsgrepp om life science

Publicerad 07 februari 2018

Nu tar vi nästa steg i arbetet med life science – så att Sverige kan vara fortsatt konkurrenskraftigt, skriver Mikael Damberg, Helene Hellmark Knutsson och Annika Strandhäll i Dagens medicin, den 5 februari 2018.

Exporten från life science-sektorn har stor betydelse för Sverige. Under flera år genomfördes neddragningar i life science-företagens FoU-verksamhet och exporten minskade. På senare år har trenden börjat vända men den globala konkurrensen ökar och krafttag behövs för att stärka vår position.

Därför måste vi ta ett helhetsgrepp kring hälsa och life science. Ett exempel är antibiotikaresistens – en av våra stora globala utmaningar. Antalet fall av resistens i Sverige kommer att fördubblas på drygt tio år och fortsätta öka. Vi behöver därför fortsätta arbetet.

Till följd av osäker lönsamhet har många företag avvecklat sina program för antibiotikautveckling. Här krävs ny kunskap och bättre affärsmodeller för att vända trenden, där Sverige kan vara ett föregångsland.

För att hantera aktuella utmaningar och möjligheter tillsatte regeringen – efter diskussion i Nationella innovationsrådet – Anders Lönnberg som nationell samordnare och ett samverkansprogram inrättades. Nu tar vi nästa steg och etablerar ett kontor för life science inom regeringskansliet på Näringsdepartementet. Vi gör det för att samordna politiken, tydliggöra prioriteringarna och ytterligare höja tempot i arbetet. Kontoret kommer att ledas av Jenni Nordborg, avdelningschef för Hälsa vid Vinnova.

Ska Sverige vara konkurrenskraftigt inom life science måste vi vässa arbetet med:

- Ökad innovationstakt i hälso- och sjukvården och omsorgen. Vi har en åldrande befolkning med nya komplexa vård- och omsorgsbehov. För att Sveriges invånare ska få tillgång till den bästa vården och omsorgen krävs att nya, innovativa behandlingsmetoder testas och utvecklas här.
- Fler kliniska prövningar i Sverige. Vårdprocesser måste utvecklas till att i större utsträckning omfatta forskning, innovation och utbildning. Genom samordnade prioriteringar för forsknings-, utbildnings-, vård- och näringspolitik och mellan stat, landsting och kommuner kan vi öka förändringstakten.
- Snabba på samordningen av kvalitetsregistren och nationella biobanker. Sverige har ett stort antal unika register och biobanker, men det är först när dessa samutnyttjas som industrin och den akademiska forskningen kan utnyttja deras fulla potential.
- Sverige som internationell testmarknad. I den globala konkurrensen behöver Sverige ett attraktivt erbjudande för investeringar i produktion av läkemedel och medicinteknik. Fler satsningar behövs på nationella testbäddar likt den för innovativ strålterapi, där landets sju universitetssjukhus genomför samordnade tester i klinisk miljö tillsammans med innovatörer och specialistföretag.
- Satsning på digitalisering. Dagens digitala tekniker skapar helt nya möjligheter att diagnostisera sjukdomar och föreslå individanpassade behandlingar. Med hjälp av artificiell intelligens går det att utveckla beslutsstöd för vårdpersonal som vilar på en större mängd data än någon läkare kan ackumulera under sitt yrkesliv. Sådana beslutsstöd kan göra vården och omsorgen säkrare och mer jämlik.
- Kostnadseffektiv och snabbare utveckling av nya läkemedel. Genom att integrera nya molekylära teknologier, digitala tekniker och informations- och kommunikationsteknologier för hantering av big data, samt hälso- och sjukvårdens register och biobanker kan läkemedelsutvecklingsprocessen förkortas, kostnaderna reduceras för företagen och nya effektiva och säkra behandlingar snabbare nå patienterna. Här har Sverige alla möjligheter att gå i spetsen.

Parallellt krävs fortsatt starkt stöd till universitet och högskolor. Högkvalitativ forskning och tillgång till spetskompetens är viktiga förutsättningar för att skapa en välmående life science-sektor. Sverige har inget annat val än att öka investeringarna och innovationstakten om vi ska kunna tackla framtidens hälsoutmaningar och behålla en konkurrenskraftig life science-sektor. Den svenska modellen med samverkan mellan hälso- och

sjukvård, akademi, patienter och industri är den avgörande pusselbiten för att förverkliga vår vision om att förbättra människors hälsa.

Mikael Damberg (S), närings- och innovationsminister

Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning

Annika Strandhäll (S), socialminister

Debattartikel från Socialdepartementet

”Vi inför naloxonprogram för att minska dödsfallen”

Publicerad 06 februari 2018

SvD Debatt den 6 februari 2018 Den narkotikarelaterade dödligheten i Sverige är hög. Varje människa som dör av narkotika är en för mycket, och de svenska siffrorna sticker ut när man jämför med andra länder. Regeringen har därför påbörjat ett stort arbete för att minska dödligheten. En del i detta är att öka tillgången till naloxon.

Regeringen har under en längre tid arbetat för att tillgängliggöra naloxon för fler. Naloxon är ett effektivt och lättanvänt läkemedel som kan häva överdoser av opioider, som till exempel heroin eller fentanyl. Vi vet från exempel i andra länder att det kan bidra till att minska antalet dödfall till följd av överdoser. Det är därför glädjande att detta nu kommer kunna användas i större utsträckning även i Sverige. Det är inte minst en trygghet för personer med missbruk och deras anhöriga.

I våras gav regeringen Läkemedelsverket och Socialstyrelsen i uppdrag att öka tillgängligheten till naloxon. Det finns nu förslag på nya regler som ska göra svenska naloxonprogram möjliga:

- 1. Sjuksköterskor ska få behörighet att förskriva naloxon.**
Detta kommer möjliggöra att fler kan få tillgång till naloxon genom att fler inom sjukvården kan skriva ut det.
- 2. Naloxon får lämnas ut till patient av den som förskriver det.**
Det innebär att den som har fått naloxon förskrivet kan få tillgång till läkemedlet direkt i stället för att behöva gå till apoteket och hämta ut

det.

3. Personal utan legitimation i ambulanssjukvården och räddningstjänsten ska få tillåtelse att ge naloxon.

Ambulans- och räddningstjänstpersonal är ofta först på plats när något händer. Med de här förändringarna ökar chansen att den som tagit en överdos får hjälp i tid.

Förändringarna ger förutsättningar för hälso- och sjukvården att starta naloxonprogram. De skulle exempelvis kunna bedrivas av sprututbytesverksamheter. För att skapa förutsättningar för ökad och jämlik tillgång till naloxonprogram i hela landet tas ett nationellt kunskapsstöd också fram. Kunskapsstödet ska ge stöd till utbildningsinsatser för de personer som riskerar att bevittna en överdos och som är tänkta att ge naloxon.

Regeringen hoppas att ett svenskt naloxonprogram nu ska bidra till att minska den narkotikarelaterade dödligheten. Vi ser samtidigt att vi behöver följa upp och utvärdera regeländringarna och hur de åtgärder som nu genomförs faller ut i Sverige innan vi eventuellt går vidare med ytterligare utredningsåtgärder för att tillgängliggöra naloxon ännu bredare.

Men narkotikadödligheten är komplex, och en ökad tillgänglighet till naloxon kommer inte ensamt lösa problemet. Den har en rad olika orsaker, och det behövs därför också en rad olika lösningar. Regeringen har påbörjat ett brett arbete för att minska narkotikadödligheten.

På regeringens uppdrag har Socialstyrelsen kartlagt dödligheten och föreslagit åtgärder för att minska den. Vi har också ökat tillgängligheten till sprututbyte i hela landet, genom att sänka åldersgränsen och ta bort det kommunala vetot. Sprututbytesverksamhet kan skapa en viktig kontakt med vården för personer med missbruk och beroende.

Därutöver har vi utrett hur vi snabbare ska kunna klassificera nya psykoaktiva substanser, så kallade nätdroger. Vi vet att nya nätdroger som dyker upp kan vara mycket farliga och att de i många fall attraherar unga. Vi har också sett att så fort de klassas så försvinner de nästan alltid direkt från marknaden. Här kommer vi återkomma med fler åtgärder.

Det finns fortfarande mycket kvar att göra, men vi har tagit viktiga steg i rätt riktning. Att minska dödligheten och främja hälsa är högt prioriterat för

regeringen. Jag är därför glad att vi snart äntligen kan ha naloxonprogram på plats.

Annika Strandhäll
socialminister

Debattartikel från Socialdepartementet

En trygg och välfungerande försäkring med människan i centrum

Publicerad 24 januari 2018

DN Debatt onsdagen den 24 januari 2018 En sjukförsäkring som ger ekonomisk trygghet och ett gott stöd, så att du snabbt kan bli frisk och komma tillbaka till jobbet. Där individen kan förstå och ta till sig beslutet en får. Det är mitt mål som socialminister och jag presenterar nu huvudpunkterna i regeringens program för en trygg och välfungerande försäkring med människan i centrum.

När regeringen tillträdde hösten 2014 var utmaningen tydlig. Sjukskrivningarna hade ökat med 50 procent under den borgerliga regeringen och prognoserna pekade uppåt. Ulf Kristersson hade under sin tid som socialförsäkringsminister lyckats med konststycket att utförsäkra nära 100 000 personer och samtidigt få sjuktalen att stiga. Att få kontroll över situationen och vända den utvecklingen blev vårt tydliga mål.

Ett stort problem idag är att alltför många människor blir sjuka av sitt jobb. Det tänker vi inte acceptera. Lösningen finns därför ofta på arbetsplatserna, både för det förebyggande arbetet och för vägen tillbaka. Här har arbetsgivare och fackliga organisationer ett stort ansvar. Regeringen har förbättrat den ekonomiska tryggheten, ökat möjligheterna till rehabilitering och förstärkt arbetsmiljöarbetet så färre blir sjuka av sitt jobb. Men det räcker inte. När sjukskrivningarna nu inte längre ökar visar sig andra utmaningar. Det är dem jag särskilt vill ta upp här och nu.

Regeringen ser två tydliga utmaningar här. Det handlar om stödet till individen - som behöver utvecklas - och om samverkan mellan myndigheter, arbetsgivare och organisationer - som måste fungera. Jag ser att vi inte kommit tillräckligt långt och vill därför ta krafttag i dessa frågor.

Vi får många brev, mail och samtal från människor som berättar om hur de upplever att tryggheten har brustit och stödet inte varit tillräckligt i sjukförsäkringen. De berättelserna känner jag mig inte nöjd med. Om något händer, om en svår sjukdom drabbar eller stressen av en ohållbar arbetssituation tar ut sin rätt och vi inte kan jobba – då ska vi veta att vi har ekonomisk trygghet och ett snabbt och bra stöd tillbaka till hälsa och arbete. När du är som svagast måste samhället vara som starkast. Sverige är starkare när vi håller ihop. Vi behöver utveckla, och inte avveckla, den svenska modellen.

Stödet till individen behöver förbättras och fler behöver också ta sitt ansvar i det stödet. Myndigheter måste samarbeta för individens bästa. Arbetsgivare måste ta sitt ansvar för att förebygga att anställda blir sjukskrivna och stödja återgången i arbete på bästa sätt. Därför presenterar regeringen nu ett nytt åtgärdsprogram för en trygg och välfungerande sjukförsäkring med människan i centrum:

1. En välfungerande försäkring som ger stöd och leder till jobb.

Regelverket i sjukförsäkringen ska gå i takt med förändringar i samhället och människors behov. Vi får signaler om att det ibland inte gör det, vilket vi tar på stort allvar. Det kan till exempel handla om att en rehabilitering avbryts för att man når en tidsgräns, trots att den erbjuder de bästa möjligheterna att återgå i arbete. Det finns också de som känner oro för hur Försäkringskassan bedömer förmågan att arbeta. Regeringen tillsätter nu en utredning som får i uppdrag att se över tillämpningen av begreppet normalt förekommande arbete samt särskilda skäl vid bedömning av arbetsförmåga. För att få resultat redan nu har vi gett Försäkringskassan som mål att vidta åtgärder för att öka förståelsen för sina beslut, de måste vara tydliga och begripliga. Det innebär inte att alla kommer vara nöjda med sitt beslut, men att alla ska kunna förstå varför beslutet ser ut som det gör. Och det ska inte komma som en överraskning.

2. Nolltolerans – ingen ska falla mellan stolarna. Nyckeln till en god rehabilitering ligger i ett gott samarbete och god kommunikation mellan arbetsgivare, hälso- och sjukvård och Försäkringskassan. Här har Försäkringskassan ett stort ansvar som måste växlas upp. De får ett uppdrag

om att vara mer närvarande, både i kontakten med individer och andra aktörer. Läkarintyg skickas fram och tillbaka, vilket skapar osäkerhet för de sjukskrivande läkarna, otrygghet för individen och svårigheter för Försäkringskassan att göra sitt jobb. Det ger en dålig arbetsmiljö inom både sjukvården och på myndigheten och i slutändan är det individen som får betala priset. Vi ger därför ett uppdrag om bättre dialog mellan hälso- och sjukvården och Försäkringskassan. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen får ett Nolltoleransuppdrag, det måste bli ett slut på att människor faller mellan stolarna.

3. Slut på stuprören. Det är en människa som blir sjuk och en människa som ska bli frisk igen. Det måste stå i centrum. Vi behöver se över individens resa genom sjukförsäkringen, så att hon på allvar hamnar i centrum och se till att det regelverk vi har ger trygghet och ett gott stöd tillbaka till hälsa och jobb. Därför tillsätter regeringen en nationell samordnare som ska ha individens och samhällets bästa för ögonen.

4. Trygghet och rätt person på rätt plats. Vi har dragit igång ett arbete för att analysera sjukersättningen, det som tidigare kallades för förtidspension. Idag är det väldigt få som får sjukersättning beviljad. Rätt person ska vara på rätt plats för att vi ska kunna ge stöd på bästa sätt. Samtidigt måste vi se till att regelverket inte lägger hinder i vägen för den som har sjukersättning att få en meningsfull sysselsättning.

5. Bättre anpassad sjukförsäkring. Det ska vara lättare att bli frisk och komma tillbaka till jobbet så snabbt som möjligt. Regelverket ska hjälpa, inte stjälpa detta. Är du sjukskriven på halvtid så utgår reglerna från att du arbetar halvtid varje dag. Så fungerar varken verkligheten eller människor. Vi vet att arbetet är en friskfaktor, då ska sjukförsäkringen också erbjuda möjlighet till arbete för den som kan arbeta. Här finns till exempel ett spännande initiativ mellan Försäkringskassan och Sahlgrenska sjukhuset där cancerpatienter som önskar får arbeta i den utsträckning de orkar. Det vill jag analysera vidare.

Nu fortsätter arbetet med att säkerställa en trygg och välfungerande sjukförsäkring. Det krävs av ett modernt välfärdsland. Socialförsäkringen är en del av den svenska modellen, det är så vi byggt Sverige till ett framgångsland där tryggheten och omsorgen om varandra är självklar. För oss handlar det om det tydliga målet och vikten av det förebyggande arbetet: Du ska inte bli sjuk av ditt jobb, men om du blir sjuk ska du ha

ekonomisk trygghet och få ett gott stöd åter till hälsa och arbete.

Annika Strandhäll
Socialminister

Debattartikel från Finansdepartementet, Socialdepartementet

”Premiepensionen görs om i nya överenskommelsen”

Publicerad 14 december 2017

DN debatt 14 december 2017 Vi har nu slutit en ny överenskommelse om pensionerna. Bland annat förändras premiepensionen. Dagens öppna fondtorg ska göras om till ett tryggt fondtorg med kontrollerade och professionellt upphandlade fonder. Det kommer att göra att antalet fonder kommer minska avsevärt, skriver företrädare för partierna i Pensionsgruppen.

Det är snart 20 år sedan det svenska pensionssystemet kom på plats och sedan dess har omvärlden förändrats. Det har betydelse för pensionerna. Därför har partierna som står bakom pensionssystemet genomfört en översyn av systemets olika delar. Vår slutsats är att det i grunden är bra, men att det behöver utvecklas och moderniseras. Därför har vi tillsammans kommit överens om att renovera pensionssystemet för att säkra långsiktigt höjda, hållbara och trygga pensioner.

Det svenska pensionssystemet bygger på två viktiga principer:

Den första är att du tjänar in till din egen pension genom att arbeta. Det gör att systemet är finansiellt hållbart – i Sverige riskerar vi inte att vältra över pensionsskulder på framtida generationer så som skett i andra länder.

Den andra principen är att pensionssystemet har ett brett blocköverskridande stöd i riksdagen och vi tar gemensamt ansvar i Pensionsgruppen. Tillsammans ger det goda förutsättningar för ett tryggt pensionssystem. Stabiliteten är viktigt eftersom pensioner handlar om oerhört långa tidsperspektiv – tiotals mandatperioder – och väldigt mycket pengar.

Under de senaste åren har vi gjort en stor översyn av systemets delar. Vi kan konstatera att även om systemet i grunden fungerar väl så behöver det utvecklas och renoveras. Därför har vi nu slutit en ny överenskommelse för långsiktigt höjda och trygga pensioner som består av:

1. Ett reformerat och förstärkt grundskydd. Grundskyddet för de ekonomiskt mest utsatta pensionärerna ska förbättras. Bland annat kommer garantipensionen utökas med ett tilläggsbelopp för de pensionärer som har det tuffast, samtidigt som taket i bostadstillägget ska höjas. Personer med garantipension ska även kunna förbättra sin ekonomi genom att jobba längre. Det ska fortsatt vara ekonomiskt bättre att ha arbetat jämfört med att ta del av grundskyddet. Ett utredningsförslag presenteras i februari 2018.

2. Ett reformerat premiepensionssystem. Premiepensionen görs om för att ge bättre trygghet och högre framtida pensioner. Staten kommer ta ett större ansvar för att det inte ska kunna finnas oseriösa aktörer i premiepensionssystemet. Som ett första steg ska Pensionsmyndighetens 30-punktsprogram införas snarast, samtidigt som hållbarhetskrav införs för samtliga fonder på fondtorget.

I ett andra steg kommer dagens öppna fondtorg göras om till ett tryggt fondtorg med kontrollerade och professionellt upphandlade fonder. En konsekvens av dessa åtgärder är att antalet fonder kommer minska avsevärt. Förvalet (Sjunde AP-fonden) är utgångspunkten i det nya premiepensionssystemet där staten ansvarar för att ge en kostnadseffektiv, trygg och stabil pensionsförsäkring med hög avkastning för de som inte vill välja.

3. Långsiktigt hållbara pensioner. I Sverige lever vi allt längre. Medellivslängden ökar med 3,5 timmar varje dygn. Det är positivt, men innebär att pensionernas andel av slutlönen blir lägre eftersom de måste räcka under en längre tid. För att upprätthålla bra och trygga pensioner behöver arbetslivet därför förlängas och bli mer hållbart.

I det svenska pensionssystemet finns ingen fast åldersgräns och det kommer fortfarande, likt i dag, vara upp till dig när du vill gå i pension så länge du uppnått lägsta åldern. De av Pensionsgruppen föreslagna förändringarna bygger på Pensionsåldersutredningen och den avsiktsförklaring som parterna på arbetsmarknaden ställde sig bakom för ett år sedan.

Lägsta åldern för uttag av allmän pension höjs år 2020 från 61 till 62 och därefter till 63 år 2023 och till 64 år 2026.

Samtidigt höjs rätten att stanna kvar på arbetsmarknaden för den som vill, den så kallade LAS-åldern, år 2020 från 67 till 68 och till 69 år 2023. Åldern för när det går att ta ut garantipension höjs från 65 till 66 år 2023 och 2026 knyts den till den fortsatta medellivslängdsökningen. Ett undantag görs för de med ett långt arbetsliv, 44 år.

Samtidigt som åldersgränserna förändras följer trygghetssystemen (exempelvis sjukförsäkring och a-kassa) med uppåt. Reformen ska vara statsfinansiellt neutral. Pensionsgruppen är överens om att pensionerna i första hand måste upprätthållas genom ett längre arbetsliv, men att avgiften till pensionssystemet ska analyseras vidare.

4. Åtgärder för ett hållbart arbetsliv. Långsiktigt hållbara och trygga pensioner förutsätter ett hållbart arbetsliv. Det krävs därför fler förändringar än justeringar i pensionssystemet. Arbetslivet måste bli mer jämställt, hållbart, flexibelt och modernt. Det är nödvändigt att människor inte slits ut utan orkar hela vägen. Möjligheten att ställa om under arbetslivet är central och även tidpunkten för inträdet på arbetsmarknaden är viktig.

Dessa områden ligger utanför Pensionsgruppens mandat, men partierna bakom pensionsöverenskommelsen är överens om att intensifiera arbetet med ytterligare arbetsmiljö- och utbildningsrelaterade åtgärder för ett hållbart arbetsliv.

5. Ett råd för arbetsmarknadens parter. Vägen mot ett hållbart arbetsliv och hållbara pensioner berör hela samhället och inte minst arbetsmarknadens parter. Det fortsatta arbetet bör därför göras i dialog med parterna. För att underlätta det samarbetet skapas ett partsråd som knyts till Pensionsgruppen.

6. Delegation för äldre arbetskraft. För en väl fungerande arbetsmarknad är det nödvändigt att alla människors kompetens tillvaratas. Samtidigt visar studier att åldersdiskriminering börjar redan i 40-årsåldern. För att uppnå ett mer hållbart arbetsliv kommer Pensionsgruppen inom kort att presentera en delegation som ska arbeta forskningsnära, tillsammans med andra aktörer, för att motverka åldersdiskriminering och se till att vi bättre tar till vara äldres kompetens på arbetsmarknaden.

7. Översyn av avdragsreglerna för tjänstepension. Det allmänna pensionssystemet och tjänstepensionerna utgör en helhet för en trygg ålderdom och måste fungera bra tillsammans. Därför behöver avdragsreglerna för tjänstepension ses över för att både tjänstepensionerna och det allmänna pensionssystemet tillsammans ska bidra till långsiktigt trygga och hållbara pensioner.

8. Åtgärder för mer jämställda pensioner. Pensionssystemet är jämställt men ger inte jämställda pensioner. Detta vill Pensionsgruppen varför en handlingsplan för jämställda pensioner har tagits fram. Lösningarna finns dock i första hand i en mer jämställd arbetsmarknad.

9. Moderniserade placeringsregler för AP-fonderna. Reglerna för AP-fonderna behöver moderniseras för att de ska kunna investera hållbart, för att mer pengar ska kunna placeras utanför börserna och för att möjliggöra högsta möjliga avkastning och bättre framtida pensioner. Överenskommelsen är slutet på en lång förhandlingsprocess, men den innebär starten på det fortsatta arbetet. Med den nya överenskommelsen för långsiktigt höjda och trygga pensioner tar vi gemensamt ansvar för att alla som har varit med och byggt upp vårt land ska få en trygg och bra pension. Det förtjänar både dagens och morgondagens pensionärer.

Debattartikel från Socialdepartementet

Fria människor kräver tryggare Europa

Publicerad 17 november 2017

Göteborgs-Posten den 17 november 2017

Kära göteborgare. Tack för att vi får låna er stad. Göteborg är också min stad, jag är född och uppvuxen i Bergsjön. Jag bodde i Göteborg fram till 2010 och förstår den oro som många känner inför den här typen av möten. Till er vill jag berätta varför vi i dag välkomnar Europas stats- och regeringschefer till Göteborg. De sociala frågorna är centrala när vi bygger framtidens Europa. Den Europiska unionen kan inte bara handla om en fri marknad, den ska handla om fria människor.

Europa har det senaste decenniet drabbats av både en finans- och en migrationskris, av ökad arbetslöshet och försämrade arbetsvillkor och därmed av minskad tillit. Det är någonting vi måste möta. På EU-toppmötet kommer vi att prata om hur vi ser till att EU handlar om människornas Europa. Om hur vi ser till att säkra rätten till utbildning, trygga anställningar och tillgång till sjukvård av god kvalitet.

I Sverige såväl som i Göteborg arbetar vi för att öka jämlikheten. I Sverige har alla rätt till utbildning, stöd att hitta jobb och till medbestämmande på arbetet. Att principer som redan i dag finns på Sveriges arbetsmarknad också ska råda i andra EU-länder är bra.

Ett steg i rätt riktning är diskussionen om förbättringar av utstationeringsdirektivet, reglerna som gäller för de EU-medborgare som åker och jobbar i andra länder. För oss är det självklart att de som jobbar på samma arbetsplats ska ha samma rättigheter, oavsett varifrån man kommer.

Hotar tryggheten

När det gäller minilöner är vi inte överens inom EU. Vi tror på den svenska

modellen där arbetsgivare och fackförbund kommer överens, inte på lagstadgade lägstalöner som lätt blir ett tak i stället för ett golv. Vi hör samma argument från borgarna i Sverige. De vill sänka lönerna, vilket är ett hot mot tryggheten på vår arbetsmarknad. Ingen ska behöva få mindre betalt än vad kollegan för samma arbetsuppgifter.

Ett socialt Europa handlar inte om att EU ska styra mer, det handlar om att varje medborgare ska få bättre livs- och arbetsvillkor. Det finns ingen lösning som passar alla, men vi står inför gemensamma utmaningar och alla länder måste ta ett ansvar. Ett jämlikt samhälle med rättvisa jobb och tillväxt är möjligt, såväl för göteborgare som för alla européer. Om detta ska vi tala i dag, och förhoppningsvis ta viktiga steg på vägen. Tack för att Europa får låna Göteborg för att ha dessa viktiga samtal.

Annika Strandhäll
socialminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Patienterna far illa av hyrpersonal i vården

Publicerad 13 november 2017

Aftonbladet Debatt, måndagen den 13 november 2017

I dag träffar jag bemanningsbranschen för att prata om fenomenet hyrpersonal och för att höra hur de ser på utmaningarna inom hälso- och sjukvården. Men framförallt träffar jag dem för att lyfta fram de problem jag ser med det stora beroendet av hyrpersonal och stafettläkare.

Jag ser hur patienter far illa, med orimligt många läkarkontakter och brister i kontinuitet. Jag ser också att de stora satsningar regeringen nu gör på sjukvården riskerar att inte få den effekt vården behöver. Det kommer dagens möte att handla om.

Landstingens kostnader för hyrpersonal bekymrar mig mycket. SKL:s prognos för 2017 är att den landar på ofattbart dryga 5,3 miljarder kronor. Det är en utgift som länge har ökat och vi ser att den fortsätter att göra det. Inte i alla landsting och inte i alla delar i sjukvården, men det är en oroväckande utveckling vi ser.

Nu ökar också att kostnaden för inhyrda sjuksköterskor i andel av den totala kostnaden för hyrpersonal.

Jag vet att landstingen tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting har ett stort och brett arbete för att bryta beroendet av hyrpersonal och i det arbetet måste vi hjälpas åt. Samtidigt är jag djupt oroad över utvecklingen av flera anledningar.

Det handlar i grunden om en enkel sak: som patient i svensk vård ska man inte ständigt mötas av vikarier! Det säger sig självt att patienten riskerar att inte få den vård och omsorg den behöver, när patienten ständigt möter nya ansikten och händer.

Vi har redan hört exempel som är hisnande, med 55 olika läkare i samma sjukfall. Det är inte en väg till en god vård av hög kvalitet. Tvärtom.

Det handlar om personalen som inte får en god arbetsmiljö eller goda förutsättningar att göra sitt jobb. Nya kollegor från en dag till en annan, inga förutsättningar att lära sig rutiner eller hålla en god kvalitet. Kostnaderna för hyrpersonalen tränger dessutom ut nödvändiga satsningar på den ordinarie personalen.

Att de har en god arbetsmiljö, får möjligheter till löne- och karriärsutveckling och en god kompetensutveckling. Allt i syfte att ge patienter en trygg och bra vård, oavsett var i landet man bor.

Det handlar också om ett felanvändande av våra skattepengar. Det finns en del som sticker särskilt i ögonen, och det är fördyrningen utifrån tecknade avtal. Att det finns behov av tillfällig bemanning för att möta perioder av sjukdom eller liknande är fullt rimligt. Att landsting tecknar avtal med bemanningsföretag för att hantera detta lika så.

Att kostnaderna är så pass höga, att stafettläkare och -sjuksköterskor är så pass vanligt förekommande är däremot inte rimligt. Inte heller att bemanningsföretag med ramavtal inte alltid lever upp till sina avtal. När bemanningsbolag inte kan leverera då landstingen efterfrågar personal är det enda alternativet som återstår att direktupphandla tjänsten – vilket leder till ännu högre kostnader.

Det är ett grovt felanvändande av våra skattepengar och en konsekvens av landsting som sitter i kläm mellan stora ekonomiska intressen.

Jag som socialminister oroas särskilt när regeringen nu gör historiskt stora satsningar på hälso- och sjukvården. Jag reser runt i landet och möter politiska ledningar för landsting och regioner, personal och patienter, just för att följa upp att dessa satsningar hamnar rätt.

Då kan jag inte stillatigande se på när skattepengar går till annat än det de är avsedda för – en god vård och omsorg och schyssta förutsättningar för personalen. Om det vill jag prata med bemanningsbranschen i dag.

Annika Strandhäll
Socialminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Vi satsar på en trygg och modern sjukvård

Publicerad 24 oktober 2017

SvD Debatt den 23 oktober 2017

Du ska kunna lita på att du får bra vård när du behöver den, oavsett vem du är eller var du bor. För mig duger inget annat som ambition för svensk hälso- och sjukvård. Därför gör regeringen nu de största satsningarna på svensk hälso- och sjukvård i modern tid. Det är bakgrunden till min turné för en trygg och modern sjukvård som jag nu inleder runt om i Sverige.

Under de närmaste månaderna kommer jag att träffa ledningarna för alla Sveriges landsting, myndighetschefer och inte minst personal och patienter i vården runt om i landet. Jag börjar redan i morgon.

Mitt självklara fokus är personalens förutsättningar. Ska vi klara av den sjukvård vi strävar efter, då hänger det på personalen. Att de är tillräckligt många och får tid att ägna sig åt patienterna. Att de har en god arbetsmiljö och får använda sig av sin fulla kompetens. Personalen är sjukvårdens hjärta. När vi ser problem som stängda vårdplatser och vårdköer beror det ofta på problem med kompetens- och personalförsörjning.

Många känner i dag oro inför att vården inte ska fungera när de behöver den. Oro över om äldre föräldrar får rätt vård. Oro över att själv bli förälder och var man ska föda sitt barn. Oron i väntan på besked om knölen i bröstet är cancer eller är ofarlig. Att känna oro när man själv eller anhöriga är sjuka är naturligt. Men i den oron ska vi kunna känna trygghet i att vården finns där. Vi ska kunna lita på att kontakten med sjukvården fungerar snabbt och smidigt. Min viktigaste uppgift är att se till att fler känner trygghet i att vården fungerar när du behöver den.

Vi har i stora delar en mycket bra hälso- och sjukvård i Sverige, med resultat som är världsledande och personal med hög kompetens som gör ett

fantastiskt jobb. Men vi måste bli bättre. Ska vi få en trygg och modern vård i hela landet krävs att regeringen och landstingen arbetar nära tillsammans. Jag har pekat ut fem områden som särskilt viktiga när jag nu träffar landstingen, områden där regeringen skjuter till stora belopp som nu måste få största möjliga effekt.

Det handlar om att:

1 . Personalen ska ha tillräckligt många kollegor och rätt kompetens.

Under många år har personalförsörjningen inom vården försumrats. Det råder i dag brist på vissa specialister inom vården och i vissa delar av landet hela yrkesgrupper. Det leder till ökat tryck på den personal som finns, men också stängda vårdplatser och försämrad vård. Därför satsar regeringen stort på personalfrågor, 2018 uppgår satsningarna till 3 miljarder kronor. Regeringen har också gjort en satsning på utbildningsplatser för sjuksköterskor som motsvarar drygt 1 500 nybörjarplatser. Läkarutbildningen byggs ut. Vi har också kraftigt förstärkt möjligheten att validera utländska utbildningar.

2 . Korta väntan på vård. Tillgängligheten har försämrats under de senaste åren enligt flera av vårdgarantins mått. Det är allvarligt. Den borgerliga regeringen införde en kömiljard som kritiserades för att tränga ut vård för de mest behövande, samtidigt som man ignorerade det verkliga problemet – behovet av mer personal med rätt kompetens. Nu gör vi stora satsningar på personalen, men ser att mer behövs. Den första kontakten med vården är viktig för att man snabbt ska få rätt behandling. Därför ser vi ett behov av en skärpt vårdgaranti utifrån det förslag som utredningen "God och nära vård" har om att en medicinsk bedömning ska ges redan efter tre dagar. Även annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ska kunna göra bedömningar beroende på vilka besvär patienten har. På så sätt kan fler kompetenser i vården tillvaratas och patienter få rätt vård snabbare. Vi inför också patientkontrakt för att du ska få en samordnad plan med information om planerade vårdinsatser och att dessa ges i rimlig tid – viktigt särskilt för patienter med många vårdkontakter.

3 . Öka tryggheten i förlossningsvården. Runt om i landet är det många som är oroliga över om vården ska finnas där när man väntar barn, och om personalen ska hinna med att ge en bra vård. Regeringen skjuter därför till en extra miljard om året i fem år till förlossningsvården, detta ovanpå den pågående satsningen. Satsningarna ska framför allt gå till fler anställda och en bättre arbetsmiljö, men även till en bättre eftervård och vårdkedja. Målet

är ökad trygghet för den blivande familjen och bättre arbetsvillkor för personalen.

4 . Öppna psykiatrin. Psykisk ohälsa är ett växande samhällsproblem hos både barn och vuxna och psykiatriska diagnoser är i dag den vanligaste orsaken till sjukskrivning hos både män och kvinnor. Många barn och unga får vänta alltför länge på psykiatrisk hjälp. Därför ökar regeringen satsningarna på ökad psykisk hälsa med drygt 600 miljoner kronor nästa år, från och med 2019 handlar det om drygt en miljard årligen. Satsningen kommer att riktas till både den första linjens vård och den specialiserade psykiatrin, för såväl barn som vuxna.

5. En modern och nära vård. Osäkerhet över vart man ska vända sig och en primärvård som kan vara svår att komma till gör att vården i dag ofta ges på sjukhus långt bort i stället för nära patienten. Det bidrar till onödiga väntetider och överfulla sjukhusakuter. Vi vill vända på vården – stärka vårdcentralerna och den nära vården. Här är digitaliseringen en stor möjlighet – den offentliga vården måste komma ikapp privata nätläkarföretag. Mer än resurser behövs, regeringen har därför dragit i gång ett stort omställningsarbete till en mer nära vård.

Det är landstingen som levererar vård, men mitt uppdrag är att skapa bästa möjliga förutsättningar för dem att ge bästa möjliga vård. Det är därför regeringen nu gör historiska satsningar på svensk hälso- och sjukvård. Vi behöver fler läkare, sjuksköterskor, barnmorskor, undersköterskor och annan personal. Först då kan vi korta köerna och ge en trygg och nära vård till den som är sjuk. Det är så vi löser vårdens problem och utvecklar den svenska modellen – inte genom stora skattesänkningar och privatisering av akutsjukhus.

Annika Strandhäll
socialminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Patienter dör – vänta inte med att donera

Publicerad 09 oktober 2017

Socialministern: Dags att hitta en långsiktig och enklare lösning för att rädda liv Aftonbladet Debatt, den 9 oktober 2017

I dag börjar den så kallade donationsveckan, en opinionsbildande och kunskapsspridande vecka om vikten av organdonation.

Det är glädjande att antalet donationer ökat de senaste åren – det behövs. Bara förra året gav 185 personer organ efter sin död, och gav på så sätt andra möjligheten att leva vidare och få ett bättre liv. Det är det hittills högsta antalet i Sverige, en ökning med dryga tio procent på bara ett år.

Att fler väljer att bli organdonationer är positivt och viktigt. Jag och regeringen ser gärna att fler anmäler sig till donationsregistret så att fler liv kan räddas och förbättras. Donationsveckan är ett utmärkt exempel för att uppmärksamma vikten av att öka antalet donationer.

Det finns ett totalt behov av kring 800 organ, även om det varierar över tid. Den som står på en väntelista kan behöva ett eller flera organ och i genomsnitt dör en person i veckan medan de väntar, bland annat på grund av att bristen på donerade organ är så stor.

I Sverige är vi, sett ur ett internationellt perspektiv, många som kan tänka oss att donera våra organ när vi inte längre själva har användning för dem. Problemet är att många av oss glömt bort att anmäla oss till donationsregistret och att frågan blir svårare när den ska ställas till våra anhöriga av vårdpersonalen.

Donationsfrågan är samtidigt både svår och komplex. För mig är det viktigt

att vi får en långsiktig lösning som gör det enkelt för fler att donera organ och hjälpa till att rädda och förbättra liv.

Min förhoppning hade varit att lägga ett skarpt förslag till riksdagen redan i höst, för att underlätta för fler att lättare kunna göra en insats. Jag kan nu konstatera att så inte kommer bli fallet.

Regeringen tog emot utredningen "Organdonation – En livsviktig verksamhet" och har sedan mottagandet arbetat med förslaget. Jag måste nu tyvärr konstatera att det underlaget inte håller rent juridiskt som lagstiftning, det innebär att mina möjligheter att lägga ett lagförslag på riksdagens bord under hösten är borta.

Det är beklagligt, men jag kan inte heller gå fram med ett förslag som jag vet inte håller och som inte kommer förbättra möjligheterna till organdonation i Sverige.

Jag har i stället fått finna andra vägar, för vi behöver öka antalet donationer framåt. Vårt fokus ligger nu på att så snabbt som möjligt arbeta vidare med det analys- och beredningsarbete som behövs. Det handlar bland annat om att stärka den nationella styrningen av donations- och transplantationsfrågorna.

Vi arbetar under tiden på flera sätt för att bidra till en positiv utveckling av området. Det kan handla om att utveckla Socialstyrelsens roll i att främja donationer på nationell nivå, men också andra insatser som kan göra skillnad.

Det kommer jag och regeringen återkomma till. Vi har en hög donationsvilja i Sverige och genom att se över hur vi arbetar med frågan på nationell nivå är jag övertygad om att vi kommer att fortsätta höja antalet donationer och rädda fler liv.

Jag uppmanar dig som läsare att själv ta ställning och anmäla dig till donationsregistret.

Annika Strandhäll
Socialminister

Debattartikel från Socialdepartementet

”Mycket av de praktiska lösningarna måste hittas hos kommuner och landsting”

Publicerad 23 augusti 2017

Replik från socialminister Annika Strandhäll i DN Debatt, 22 augusti 2017. Kommuner och landsting bär det direkta ansvaret för skolan, vården och omsorgen. Men regeringen har också en viktig roll. Ambitionen är att skapa mer samverkan och färre stuprör.

Sju fackförbundsordföranden skriver på DN debatt den 20/8 om välfärdsverksamheternas och vårdpersonalens vikt i arbetet för jämlik hälsa. Jag välkomnar debattinlägget.

En väl fungerande välfärd börjar och slutar med personalen. Det är kompetensen hos välfärdsproffsen som ligger till grund för kvaliteten och tryggheten, inte byggnader som skolor eller sjukhus. Därför måste en god arbetsmiljö och rätt använd kompetens bli de självklarheter de tyvärr inte är idag.

Höga sjuktal i välfärden och personal som i vissa fall söker sig bort från sektorn ger konsekvenser för vilken kvalitet vi har i välfärden. Det riskerar att leda till stängda vårdplatser och växande vårdköer. Vi kan se samma orosmoln inom övriga välfärdsverksamheter. Men, precis som debattörerna framför, vården och omsorgen är en så stor arbetsplats att hälsoläget där spelar stor roll för läget i befolkningen som helhet. För att göra sjukvården bättre, mer tillgänglig och säkrare för patienterna är det helt avgörande att den har tillräckligt många anställda, med rätt utbildning och kompetens, och goda förutsättningar för att göra sitt jobb.

Det krävs mycket mer av samverkan och helhetssyn framöver. Vi behöver fler hängrännor och färre stuprör. Mycket av de praktiska lösningarna måste hittas hos kommuner och landsting. Det är de som är arbetsgivare och direkt ansvariga för skolan, vården och omsorgen. Men regeringen har en viktig roll i att se till att det i hela landet finns goda förutsättningar för att ta tag i det här arbetet. Därför gör vi också mycket:

- Vi har höjt de generella statsbidragen till kommuner och landsting med mer än tio miljarder kronor årligen. På så sätt säkerställer vi resurser både för att förbättra villkoren och se till att vårdens anställda får fler kollegor.
- Vi gör flera riktade satsningar kopplat till personalfrågorna inom hälso- och sjukvården. Bland annat har vi infört en särskild professionsmiljard, som bland annat ska stödja arbetet med att låta proffsen vara proffs, samt nästa års satsning om två miljarder årligen för att personalens arbetsvillkor och bemanningen ska kunna förbättras.
- Regeringen arbetar genom den så kallade Tillitsreformen för att införa en mer tillitsbaserad styrning i offentlig sektor, och komma bort från detaljstyrningen.
- Tillsammans med arbetsmarknadens parter har regeringen instiftat ett samarbete, där parterna kommit överens om åtgärder i syfte att nå friska arbetsplatser. När dessa åtgärder genomförs har vi kommit en bra bit på vägen, inte minst i välfärden.
- Vi har genomfört flera andra insatser som kommissionen för jämlik hälsa lyft fram. Exempelvis har vi höjt såväl inkomstgränserna i bostadsbidraget, som underhållsstödet och föräldrapenningens garantinivå.

Det är med ambitionen om färre stuprör och mer samverkan jag tar mig an mitt nya uppdrag som socialminister, med ansvar såväl för socialförsäkringar som hälso- och sjukvård, folkhälsa och idrott.

Det krävs att vi vågar prioritera resurser till välfärden framför stora skattesänkningar. Här är skillnaderna i politiken tydliga. Vi prioriterar investeringar för att stärka välfärden och utveckla den svenska modellen.

Annika Strandhäll
Socialminister

Regeringskansliet

Debattartikel från Finansdepartementet, Socialdepartementet

”Välfärdens proffs måste ges större frihet i arbetet”

Publicerad 18 augusti 2017

Debattartikel, Svenska Dagbladet, Styrmodellerna som kallas New Public Management har skapat en stor administrativ börda i många verksamheter, men inte nödvändigtvis högre kvalitet. Det skriver ministrarna Annika Strandhäll och Ardalan Shekarabi.

1990-talets tro på att marknadsmekanismer är lösningen på allt var naiv. Det som var tänkt att leda till lägre priser, bättre kvalitet och större effektivitet har visat sig ge det rakt motsatta. Styrsystemen är kostnadsdrivande och personalen ägnar sig i för hög utsträckning åt administration, när de borde ägna sig åt brukarna eller eleverna. Den stress och press som gör välfärdens medarbetare sjuka av sitt arbete måste brytas.

Det är du som är undersköterska, lärare och socialsekreterare som är proffset. Du har rätt till en bra arbetsmiljö och att erkännas för din kompetens. Vill vi fortsatt ha en god välfärd med hög kvalitet har vi inte råd med att kompetenta välfärdsarbetare lämnar arbetet på grund av en ohållbar arbetssituation.

Vi har historiskt sett varit bra på den fysiska arbetsmiljön i Sverige. Närvarande skyddsombud och hög kunskap är viktiga delar som länge varit på plats. Vi kan nu se en trend de senaste 15 åren där besvär till följd av fysisk belastning på jobbet har minskat. Det är bra. Tillsammans med fackförbund och arbetsgivare har politiken drivit på denna utveckling.

Samtidigt ser vi hur den psykiska belastningen har ökat och bland sjukskrivningar utmärker sig psykiatriska diagnoser tydligt. Varannan kvinna och mer än var tredje man som är sjukskriven är det med en psykiatrisk

diagnos. Det handlar ofta om stress eller utmattning. För att möta detta behövs andra verktyg. Sverige måste också bli bäst på den psykosociala arbetsmiljön.

Våren 2016 lanserade regeringen en arbetsmiljöstrategi för att förbättra den psykosociala arbetsmiljön på svenska arbetsplatser och Arbetsmiljöverket tog fram nya föreskrifter som började gälla samma vår. Det är två viktiga och efterlängtrade delar för att förbättra arbetsmiljön.

Det är ett första steg. Men mer måste göras och vi behöver särskilt förbättra för kommun- och landstingssektorns medarbetare, där vi ser både en hög sjukfrånvaro och en hög psykisk belastning i arbetet. Det är en stor utmaning. Jämfört med arbetsmarknaden i stort har kommuner hela 85 procent och landstingen nära 60 procent högre sjukfrånvaro. Bara äldreomsorgen har dubbelt så hög sjukfrånvaro som arbetsmarknaden i övrigt. Det är oacceptabelt.

En central del för att skapa en bättre arbetsmiljö för välfärdens medarbetare handlar om att förändra styrningen av välfärden. Vi måste erkänna att den stora kontrollapparaten som byggdes upp till följd av att styrmodellerna New Public Management infördes i offentlig sektor på 1990-talet har skapat en stor administrativ börda för medarbetarna, men inte nödvändigtvis högre kvalitet i verksamheterna.

Det handlar om att använda våra gemensamma resurser på bästa sätt. Men i dag är det alltför svårt att styra utifrån kvalitet, i stället styr man ofta efter det som är lätt att mäta. I alldeles för stor utsträckning ägnar sig vårdbiträden i hemtjänsten åt minutrapporering och att fylla i blanketter, i stället för att ägna sig åt de äldre. Lärarna ägnar i sin tur onödigt mycket tid åt administration, när vi vet att deras undervisning behövs i klassrummen.

Målstyrningen och marknadiseringen i välfärden har skapat en ökad byråkratisering, detaljstyrning och en försämrad arbetsmiljö för de som jobbar och håller upp vår välfärd, i stället för en bättre kvalitet i verksamheten.

För att få till friska arbetsplatser måste vi tänka om. Krav och förutsättningar måste hänga ihop. Arbetsbelastningen måste bli rimlig och det offentliga måste ta sitt personal- och arbetsgivaransvar. Det är en ödesfråga för att vi tillsammans ska ha tillgång till en god välfärd både i dag och i morgon.

Regeringen prioriterar nu flera viktiga reformer för att välfärdens

medarbetare ska ha friska arbetsplatser och en högt värderad kompetens.

1. Dags för friska arbetsplatser.

För att vända utvecklingen till ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro har regeringen lagt fram ett brett åtgärdsprogram med 25 olika åtgärder. Alla är nu igångsatta och kan ses ge effekt. För att se till att detta håller i över tid har regeringen instiftat ett samarbete med arbetsmarknadens parter, där parterna kommit överens om åtgärder i syfte att nå friska arbetsplatser. Det är ett nödvändigt verktyg för att nå målet om en låg, och över tid, stabil sjukfrånvaro.

2. Låt proffsen vara proffs.

Tillitsreformen är regeringens stora initiativ inom det förvaltningspolitiska området och syftar till att låta proffsen vara proffs. Sedan regeringen tillträdde har vi satt i gång ett arbete för att införa en mer tillitsbaserad styrning i offentlig sektor. På statlig nivå har Statskontoret presenterat över 30 åtgärdsförslag som nu bereds av regeringen. Därtill har regeringen tillsatt Tillitsdelegationen som har över 10 pilotprojekt i kommuner och landsting för att komma bort från bland annat minutstyrningen i hemtjänsten.

3. Meningsfull delaktighet.

I jakten på valfrihet och mätbarhet har personalen blivit bortglömd och nedprioriterad, det vet vi är ett slöseri med kunskap, erfarenhet och drivkraft. Vi vill i stället lyfta personalens kompetens och perspektiv. I det ska staten föregå med gott exempel, därför ger vi nu Statskontoret i uppdrag att se över hur myndigheter involverar medarbetare i verksamheter i kommuner och landsting när statliga styrdokument utformas. Den verksamhetsnära kompetensen behövs för att utveckla och stärka välfärden. Nu ser vi över hur vi skapar delaktighet på bästa sätt.

Vi tar ansvar och ger ett löfte till välfärdens medarbetare. Det är ni som är proffsen och ni ska inte bli sjuka av era jobb. Arbetet ska präglas av delaktighet och meningsfullhet, inte av stress till följd av överdrivna återrapporteringskrav. Vi förtjänar en välfärd som vill mer än så, såväl när vi tar del av välfärden som när vi arbetar i den.

Annika Strandhäll, socialminister
Ardalan Shekarabi, civilminister

Debattartikel från Socialdepartementet, Utbildningsdepartementet

Förbättra SGI-skyddet för de som studerar

Publicerad 11 augusti 2017

Socialminister Annika Strandhäll, och utbildningsminister Gustav Fridolin, debattartikel, Expressen, 11 augusti 2017. Vi vill stärka skyddet för den som går från arbete till studier genom ett förbättrat SGI-skydd. Detta för att underlätta för karriärväxling och omställning, skriver Annika Strandhäll (S) och Gustav Fridolin (MP).

Trygghet genom livet är en grundbult i regeringens samhällsbygge, för trygga människor vågar. Då ges människor möjlighet att växa och utvecklas, vilket är en förutsättning för ett samhälle med såväl tillit som utveckling. Var och en av oss kommer någon gång behöva stöd när livet vänder, oavsett om det handlar om sjukdom, arbetslöshet eller när barnen kommer. Det är det våra gemensamma trygghetssystem finns till för, att ge ekonomisk trygghet och stöd.

När samhälle och arbetsliv förändras måste trygghetssystemen moderniseras. Studerande, precis som alla andra, kan också bli sjuka. Sjukförsäkringssystemen måste fungera också för dem. Därför presenterar regeringen nu ett förslag som ska öka tryggheten för studerande på högskola och yrkeshögskola som drabbas av ohälsa.

Vi har ett arbetsliv som ställer stora krav på oss, ibland kan det innebära att vi måste ställa om och byta bana. Kanske drar företaget ner på antalet anställda eller kanske vill du helt enkelt gå vidare. Oavsett anledning ska du kunna känna dig trygg. För att detta ska vara enklare för fler behöver skyddet för den som lämnar jobbet för att vidareutbilda sig stärkas.

Viktigt inte minst för många äldre

Många studerande finansierar sin utbildning med studiestöd, andra genom arbete eller sparade pengar. Hur du finansierar dina studier kan få stora konsekvenser om du blir sjuk eller förälder under studietiden. Detta då dagens system bara skyddar din tidigare inkomst om du tar ut fullt studiestöd under hela utbildningen. Det är så du får din sjukpenninggrundande inkomst (SGI) skyddad, alltså den summa som din sjukpeng eller föräldrapeng beräknas på. Om du inte tar ut fullt studiestöd eller har för hög ålder för att få studiestöd, riskerar du att få en sämre eller ingen ersättning om du blir sjuk.

Därför skickar regeringen nu ut ett förslag för synpunkter från centrala aktörer som stärker skyddet för den som går från arbete till studier genom ett förbättrat SGI-skydd. Det kommer att göra det tryggare för fler att växla mellan arbete och utbildning, vilket underlättar för karriärväxling och omställning på en modern arbetsmarknad. Det är viktigt inte minst för många äldre eller studerande som har familj. Förslaget innebär att skyddet utvecklas så att alla utbildningar som ger rätt till studiemedel på eftergymnasial nivå automatiskt ger ett skydd, oavsett uttag av studiemedel, så länge utbildningen är på minst halvtid. Ambitionen att de nya reglerna ska vara på plats när höstterminen startar 2018.

Vi ska ha moderna och smarta trygghetssystem

Utöver detta presenterade regeringen tidigare i somras ett paket för att öka studerandes trygghet vid sjukdom. Det införs en möjlighet från 1 juli 2018 att vid särskilda skäl vara deltidssjukskriven på halvtid inom studiemedelssystemet. Därtill har regeringen tillsatt en utredning för att lämna förslag på åtgärder för att öka tryggheten för studerande vid sjukdom.

När samhället utvecklas måste också våra regelverk göra det. Vi ska ha moderna och smarta trygghetssystem som ger ett bra skydd vid sjukdom, och det måste även gälla studenter. Det är den svenska modellen och den vill vi fortsätta utveckla.

Annika Strandhäll, Socialminister (S)
Gustav Fridolin, Utbildningsminister (MP)

Regeringskansliet

Debattartikel från Justitiedepartementet, Kulturdepartementet,
Socialdepartementet

Sverige ska bli bättre för alla hbtq-personer

Publicerad 05 augusti 2017 Uppdaterad 15 augusti 2017

Debattartikel av Alice Bah Kuhnke, kultur- och demokratiminister, Annika Strandhäll, socialminister och Heléne Fritzon, migrationsminister och biträdande justitieminister. Aftonbladet Debatt 5 augusti 2017.

Nu är det Stockholm Pride, en kraftfull manifestation för hbtq-personers rättigheter. En omistlig del i den kamp som pågår varje dag för alla människors lika värde, möjligheter, rättigheter och skyldigheter. I flera decennier har den globala hbtq-rörelsen kämpat för alla människors rätt att få vara sig själva och få ta plats som den de är. Hbtq-rörelsen visar styrkan i att vi människor är olika, samtidigt som våra olikheter aldrig får vara en ursäkt för orättvisor.

Kampen för lika rättigheter har alltid varit global. I alla världens länder kämpar modiga människor för att få sitt människovärde erkänt och respekterat av stater som alltför ofta svikit. Många framgångar har nåtts, men än i dag finns dödsstraff för homosexualitet i flera stater. Transpersoner tvingas genomgå sterilisering för att få sin könsidentitet erkänd. Hbtq-personer förföljs och förtrycks på många platser på vår jord.

Trots många framsteg återstår mycket arbete även i vårt land. Ojämligheten är fortfarande tydlig när det kommer till möjligheten att leva sina liv som man vill. Sverige måste bli bättre och det kommer att kräva fortsatta initiativ och hårt arbete av regeringen.

Väl medvetna om allt arbete som ligger framför oss är regeringen samtidigt glad för de historiska reformer som vi åstadkommit så här långt under mandatperioden:

- Personer som drabbats av det tidigare steriliseringskravet i könstillhörighetslagen ska kunna få rätt till statlig ersättning om 225 000 kronor. Regeringens förslag har under våren varit på remiss och vi planerar ett lagförslag till riksdagen nästa år.
- Regeringen vill modernisera könstillhörighetslagen, för att ge den enskilde större rätt att definiera sig själv. Arbetet pågår nu i regeringskansliet.
- Regeringen föreslår att transpersoner ska inkluderas i bestämmelserna om hets mot folkgrupp, olaga diskriminering och åtalsregeln avseende förolämpning. Det innebär att skyddet för transpersoner stärks på flera sätt.
- Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att stärka kompetensen i hbtq-frågor för att fortsätta arbetet för att säkerställa en hög rättslig kvalitet i asylärenden där sexuell läggning och könsidentitet åberopas.

Vi har även tagit de avgörande stegen för att bana väg för nya reformer. Regeringen har tillsatt en bred utredning om föräldraförsäkringen. Den har uppdraget att föreslå hur olika familjekonstellationers tillgång till försäkringen kan underlättas. Vi har även tillsatt en utredning om modernare regler om faderskap och föräldraskap.

Regeringen har också gett den tidigare RFSL-ordföranden Ulrika Westerlund i uppdrag att utreda hur transpersoners levnadsvillkor kan förbättras och rättigheter stärkas. Westerlund ska lämna sina förslag till regeringen i höst och underlaget kommer vara avgörande i arbetet framöver.

Regeringen imponeras och inspireras av den kamp, inte sällan på liv och död, som hbtq-personer bedrivit och alltjämt bedriver för sina rättigheter. Vi är stolta över modet beslutsfattare före oss visat när de drivit igenom reformer för allas lika rättigheter, trots högljudda protester.

På lördag går flera ministrar i Prideparaden, och redan nu ser vi fram emot att Sverige nästa år kan välkomna hela världen att fira Europride här.

Men allra bäst förvaltar vi kampen och modet genom att varje dag fortsätta arbeta för att Sverige ska vara ett land för alla.

Alice Bah Kuhnke, kultur- och demokratiminister (MP)

Annika Strandhäll, socialminister (S)

Heléne Fritzon, migrationsminister och biträdande justitieminister (S)

Debattartikel från Socialdepartementet

”Mammor känner sig övergivna – nu måste landstingen bli bättre”

Publicerad 11 maj 2017

Debattartikel i SVT opinion 11 maj 2017

Under vintern har förlossningsvården debatterats intensivt. Även om många vet att svensk förlossningsvård står sig väl i internationella jämförelser finns det en utbredd oro hos många blivande föräldrar att de inte ska få den vård de behöver, när de behöver den.

Det är oacceptabelt.

Ingen ska behöva känna sig otrygg eller rädd inför det speciella tillfälle i livet som det är att bli förälder och för första gången möta sitt barn. Regeringen har genomfört stora satsningar på förlossningsvården. Trots det kvarstår oron.

Vi förväntar oss att landstingen nu anstränger sig maximalt för att förstärka och utveckla svensk förlossningsvård. Svensk förlossningsvård måste vara jämlik och av god kvalitet över hela landet.

För att skaffa oss en bild av läget i svensk förlossningsvård utifrån flera perspektiv har vi under vintern bjudit in till möten.

Vi har träffat landsting, företrädare för barnmorskor och läkare, och medborgarrörelser som Födelsevrålet och representanter för motståndarna mot nedläggningen av BB i Sollefteå. Vi kan konstatera att olika aktörer lyfter olika frågor.

- Det finns på flera håll en oro om förlossningsvården ska finnas där när man behöver den och om platserna räcker till.

- Personalens villkor är en av de största utmaningarna. Idag slutar alldeles för många inom förlossningsvården på grund av för tuffa arbetsvillkor. Förutsättningarna gör det svårt att rekrytera och behålla personal. Det är också viktigt att kontinuerligt vidareutbilda personalen.
- Många mammor känner sig övergivna efter att barnet har fötts. Landstingen behöver bli bättre på eftervården och uppföljningen av mammans hälsa efter själva förlossningen.

Ansvaret kring förlossningsvården är delat mellan landstingen och regeringen. Landstinget har det huvudsakliga ansvaret för att driva, organisera, bemanna och finansiera vården men samtalen bekräftar att de riktade satsningar från regeringens sida gör skillnad.

Sedan tidigare satsar regeringen 400 miljoner kronor per år på förlossningsvården.

Satsningen pågår mellan 2015 och 2019 och kan bland annat användas till bemannings- och personalfrågor. I vårbudgeten satsat ytterligare en halv miljard kronor 2017, som även får användas under 2018.

Under mandatperioden har regeringen också byggt ut barnmorskeutbildningen med 250 nybörjarplatser. Utöver detta har flera viktiga satsningar på sjukvården i stort, som höjda generella statsbidrag med nästan tre miljarder kronor.

Socialstyrelsen har fått ett brett uppdrag kring förlossningsvård och kvinnors hälsa. Förlossningsvården är i behov av nya kunskapsstöd, det vill säga moderna verktyg som underlättar för exempelvis barnmorskor att bedriva vården enligt aktuell kunskap och forskning.

Myndigheten ser just nu över vilken typ av kunskapsstöd som behöver tas fram. Regeringens fokus är tydligt. Vi prioriterar förlossningsvården och varje blivande förälders rätt till en trygg förlossning och bra eftervård.

Men precis som regeringen gör sin del behöver landstingen göra sin. Vi utgår från att landstingen nu tar tillfället i akt att hitta nya lösningar.

Det handlar om att våga tänka nytt, lära sig av goda exempel men framförallt, tillsammans med fackliga organisationer, hitta nya vägar för att skapa bättre arbetsvillkor för personalen.

Det måste finnas vettiga förutsättningar för personalen att göra sitt jobb och där har landstingen som arbetsgivare på flera håll ett viktigt arbete framför sig.

Vi vet att många landsting jobbar hårt med detta – men det är uppenbart att mycket mer behöver göras. Alla blivande föräldrar ska kunna känna sig trygga med att få den vård de behöver.

Annika Strandhäll
Tf sjukvårdsminister

Agneta Karlsson
Statssekreterare med ansvar för sjukvårdsfrågor

Debattartikel från Socialdepartementet

Ja, vi lyssnar – och slopar karensdagen

Publicerad 11 maj 2017

Debattartikel i Aftonbladet den 11 maj 2017.
Regeringen och Vänsterpartiet: Ersätts med ett avdrag som minskar orättvisan vid sjukdom.

Karensdagen ersätts med ett karensavdrag – för ökad jämlikhet och jämställdhet!

I tisdags skrev tre företrädare från LO-förbund bra och tydligt om varför det är hög tid att karensdagen avskaffas och ersätts med ett karensavdrag. Karensdagen slår orättvist och konsekvenserna kan bli olika för olika grupper på arbetsmarknaden.

För den som arbetar långa, oregelbundna arbetspass kan karensdagen bli många gånger mer ekonomiskt kännbar än för den som arbetar regelbundna och jämnstora arbetspass. En arbetssituation som gäller många kvinnodominerande yrken.

Regeringen och Vänsterpartiet har sett detta problem och därför lägger vi nu fram ett förslag om att ersätta karensdagen med ett karensavdrag. Det gör att självriskan blir jämn mellan olika grupper på arbetsmarknaden och att orättvisan försvinner.

Karensavdraget kommer fungera på så sätt att ett avdrag görs som motsvarar en femtedel av den sjuklön arbetstagaren kan få en genomsnittlig arbetsvecka. Den som arbetar kontorsarbetstid, med jämn fördelning av arbetstiden under veckan, kommer inte märka någon skillnad. Den som arbetar oregelbundet med olika långa arbetspass däremot, kommer få en mer rättvis självrisk med det nya karensavdraget.

För att få till ett karensavdrag som passar olika yrkesgrupper vill vi ge goda förutsättningar för fackförbund och arbetsgivare att komma överens om

detaljerna kring karensavdraget i deras kollektivavtal.

Vi tror på den svenska modellen och parternas möjlighet att utveckla och anpassa avdraget vidare. Därför ska det nya karensavdraget enligt förslaget börja gälla 2019.

Nu börjar vi resan för att ersätta karensdagen med ett karensavdrag, för ökad jämlikhet och jämställdhet på arbetsmarknaden.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Ulla Andersson, ekonomiskpolitisk talesperson, Vänsterpartiet

Debattartikel från Socialdepartementet

Samhället har svikit - nu lovar vi bättring

Publicerad 08 februari 2017 Uppdaterad 08 februari 2017

Debattartikel i Aftonbladet den 8 februari 2017. Varje generation ska ha det bättre än sina föräldrar, det är vårt löfte, skriver statsråden Annika Strandhäll, Åsa Regnér och Gabriel Wikström.

I dag tar vi tunnelbanan genom Stockholm, från Norsborg i Botkyrka till Danderyd. Det är en resa längs tunnelbanans röda linje, men det är också en resa där utmaningarna i vårt samhälle blir tydliga. Det skiljer ungefär fyra år i medellivslängd beroende på om du bor i norra Botkyrka eller i Danderyd. Det är ingen tillfällighet, det handlar om ojämlikhet och om olika förutsättningar i livet. För en feministisk regering med siktet inställt på ökad jämlikhet är detta oacceptabelt.

Välfärden är ett smart system. Vi får alla del av sjukvård, utbildning, försäkringar och annat vi behöver under olika perioder i livet och vi sparar pengar tillsammans genom att dela på kostnaderna. Den har möjlighet att ge varenda unge förutsättningar att utvecklas och nå sin fulla potential genom en jämlik skola, meningsfull fritid och trygghet i sin familj.

Välfärden är fantastisk på många sätt, men vi också vet att den inte alltid håller måttet.

Vi får samtal och möter många som är oroliga för vad som händer när de behöver vår gemensamma välfärd. Som är oroliga för att förskola, sjukvård och äldreomsorg inte ska vara tillräckligt bra. Att pensionen inte kommer räcka till. Att ekonomin inte ska hålla om någon i familjen blir sjuk. Vi tar den oron på allvar.

Syftet med vår välfärd är inte bara att vara en smart och ekonomisk lösning

på gemensamma behov – det är också en strävan efter ständig utveckling. Varje generation ska ha det bättre än sina föräldrar. Det är vårt löfte till dig.

Här har samhället delvis svikit. Vi tog över efter åtta år av borgerligt styre med nedskärningar, försämringar och urholkning av våra gemensamma välfärdsresurser. Vi vänder nu den utvecklingen.

Det löfte vi ger er är:

- Barn som växer upp i dag ska kunna räkna med en bättre och starkare välfärd än den vi har i dag.
- Oavsett vem du är eller var du bor ska du få en lika bra vård och ingen ska behöva vänta en dag för länge på rätt vård. Sjukvården ska bli mer likvärdig och väntetiderna kortare.
- Vi ska sluta hälsoklyftorna, som bland annat beror på klass och kön. Idag skiljer det 6 år mellan högutbildade och lågutbildade i förväntad medellivslängd. Det är oacceptabelt.
- Efter ett långt arbetsliv ska du kunna gå i pension till något, inte bara från något. Även du som går i pension om 40 år ska kunna lita på att vårt pensionssystem ger en pension som går att leva på.
- Du som är äldre ska få omsorg av hög kvalitet. Vi kommer att fortsätta investera i fler äldreboenden och mer personal, så att var och en kan lita på att äldreomsorgen finns där när vi behöver den.
- Du ska inte bli sjuk av ditt arbete. Om du ändå blir sjuk så ska du få en trygg ersättning och snabb hjälp och stöd tillbaka till hälsa och jobb.
- Offentlig sektor ska bli en bättre arbetsgivare och arbetskamraterna i välfärden fler. Därför har regeringen satsat på kraftigt höjda generella statsbidrag till kommuner och landsting Att arbeta heltid måste bli en rättighet, arbetet mot stress och sjukskrivningar mycket bättre. Bättre villkor i offentlig sektor är en kvalitetsfråga, men också en av vår tids stora jämställdhetsfrågor. Alltför ofta går det att sätta likhetstecken mellan kvinnodominerade yrken och sämre villkor. Det sambandet måste brytas.

I vår har socialdemokraterna kongress, då lägger vi fast vår politik för framtiden. En skälig välfärd är inte gott nog. Vi ska ha världens bästa, mest stabila och trygga välfärd. Det förpliktigar och det utmanar.

Nu tar vi oss an den utmaningen och utvecklar den svenska modellen. Det är vårt löfte till dig.

Annika Strandhäll

Socialförsäkringsminister

Åsa Regnér

Barn-, äldre- och jämställdhetsminister

Gabriel Wikström

Folkhälso-, idrott och sjukvårdsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Pensionerna måste bli mer jämställda

Publicerad 05 augusti 2016 Uppdaterad 05 augusti 2016

Replik i Expressen Debatt, 5 augusti 2016. Regeringen gör historiska satsningar på äldreomsorgen och satsar på ett mer jämställt pensionssystem för att minska äldres ensamhet, skriver Åsa Regnér och Annika Strandhäll.

Sommaren kan för många äldre vara en alldeles underbar tid, precis som Christina Tallberg, ordförande för PRO, skrev i en debattartikel i Expressen 1/8. Men för andra kan sommarmånaderna i stället upplevas som särskilt tunga och ensamma. Det är någonting vi gemensamt måste hjälpas åt att komma till rätta med.

Det är därför regeringen valt att göra historiska satsningar på äldreomsorgen, med två miljarder årligen till ökad bemanning och 200 miljoner i år till kompetensutveckling.

Och det är därför vi valt att tillföra kommuner och landsting ytterligare 10 miljarder extra varje år, välbehövliga pengar för att utveckla välfärden.

Äldre är inte en homogen grupp, utan individer med olika behov. Därför är det självklart att äldre ska ha makt över sina egna liv och inflytande över sin egen omsorg. Målsättningen är att de som behöver omsorg ska ha tillgång till en rättvis, likvärdig och jämlik äldreomsorg oavsett var i landet man bor.

För det behövs ett brett utbud av stöd och boenden. Den brist på platser inom äldreomsorgen som finns i många kommuner måste brytas.

Därför har vi valt att stimulera byggandet av äldre- och trygghetsboenden. Detta räcker inte, vi måste också förbättra kvaliteten inom äldreomsorgen,

vilket är vad en utredare fått i uppdrag att göra. Det gör vi för att stärka tryggheten bland landets äldre, oavsett bostadsort.

Ensamhet kan också gödas av ekonomisk otrygghet. Regeringen har hittills höjt bostadstillägget för pensionärer och påbörjat avskaffandet av pensionärsskatten.

Tillsammans med höjningen av inkomstpensionen betyder det att över 99 procent av Sveriges pensionärer fått mer i plånboken jämfört med för ett år sedan. I genomsnitt över 500 kronor mer per månad. Men vi vill göra mer. Just nu görs en översyn av bostadstillägget, då vi vet att det är ett träffsäkert sätt att stötta de mest utsatta pensionärerna – äldre med låga inkomster och hög bostadskostnad.

Det är kvinnor som har det som tuffast, som har de lägsta pensionerna i dag. Pensionen är ett kvitto på ett ojämställt samhälle, där kvinnor tar ut det största ansvaret i familjen på bekostnad av arbete och löneutveckling.

Vårt pensionssystem är blint för kön, men en högre frånvaro från arbete leder till lägre pensioner. Kvinnor har i snitt 70 procent av mäns pensioner, det motsvarar 6000 kronor mindre i månaden.

Det är inte acceptabelt, det är något vi måste förändra. Det är både regeringen och partierna i pensionsgrupper överens om.

Under det senaste året har pensionsgruppen arbetat med ett projekt kring jämställda pensioner. En bred analys presenterades i juni och arbetet kommer att tas vidare under hösten.

Vi vet att Sveriges pensionärsorganisationer gör ett fantastiskt arbete. Ideellt aktiva runtom i landet gör varje dag otroligt viktiga insatser. De hjälper till att handla mat eller finns där bara för att lyssna. Det är saker som gör skillnad i människors vardag. Regeringen, kommuner och civilsamhället har olika och viktiga funktioner att fylla för att förebygga ensamhet och ohälsa bland äldre.

Det är tillsammans vi kan utveckla den svenska modellen för att göra Sverige till världens bästa land att åldras i.

Åsa Regnér
barn-, äldre- och jämställdhetsminister

Annika Strandhäll

socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Investera i varandra - piska inte de svaga

Publicerad 28 juli 2016 Uppdaterad 28 juli 2016

Slutreplik i Aftonbladet debatt, 28 juli 2016.

Det är anmärkningsvärt att Moderaterna fortsätter lägga tid och kraft på att svartmåla och attackera redan utsatta människor, istället för att presentera förslag som bryter ojämlikheten i samhället. Elisabeth Svantessons debattartikel osar av just detta, en moderat strategi att piska upp stämningen mot människor som har det tufft för att motivera sin egen politik som går ut på att göra sjuka och arbetslösa fattigare och sänka skatterna för de som redan har det gott ställt.

Det går bra för Sverige, men det betyder inte alltid att det går bra för alla i Sverige. Därför väljer regeringen på att utveckla den svenska modellen. Det gör vi genom 10 välfärds miljarder till kommuner och landsting, den största välfärdssatsningen på decennier. Vi satsar på jobben, med betydande investeringar i infrastruktur och ett stort kunskapslyft. Vi stärker upp skolan, med satsningar på fler lärare och mindre klasser i de lägre åldrarna. Och vi stärker trygghetssystemen, för ett samhälle som håller ihop. Det är avgörande satsningar för ett samhälle för alla, där ingen lämnas utanför.

I slutändan handlar det om ett val mellan två samhällen. Det moderata, där skattesänkningar för de rikaste finansieras med en försämrad välfärd för alla och där den piskan viner över samhällets mest utsatta.

Eller så väljer vi det gemensamma samhället, där vi investerar i varandra. Regeringen väljer det senare, med satsningar på välfärd, jobb och skola.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Småföretag vinnare på nya sjukskrivningslagen

Publicerad 07 juli 2016 Uppdaterad 07 juli 2016

Socialförsäkringsminister Annika Strandhäll, debattartikel i Dagens Nyheter, 6 juli 2016.

Hälsoväxling. I morgon, torsdag, fattar regeringen beslut om att arbetsgivare ska få ekonomiska drivkrafter att minska långtidssjukskrivningarna. Vi har tagit åt oss av kritiken och inför en gräns för kostnadsansvaret, stärker skyddet för småföretagare och inför ett undantag för allvarligt sjuka, skriver socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

De senaste veckorna har företrädare för fack och arbetsgivare träffats för att försöka hitta gemensamma lösningar för att bryta utvecklingen med allt fler sjukskrivna. Regeringen har bjudit in arbetsmarknadens parter som en del i arbetet för att vända de ökande sjuktalen. Om parterna inte når fram till en uppgörelse som kan förbättra hälsan och bidra till att människor i högre grad än i dag kan återkomma i jobb måste regeringen i stället ta initiativ. Genom dagens beslut om lagrådsremiss har regeringen tagit fram ett skarpt förslag som kan gå in i höstens budget och bli lag. Samtidigt som arbetsgivaravgiften sänks för alla får arbetsgivare ett ökat kostnadsansvar för långtidssjuka anställda. Det gör att kostnaderna blir mer rättvisa då de arbetsgivare som redan i dag tar sitt ansvar i lägre utsträckning behöver subventionera de som inte gör det.

Sjukskrivningarna har ökat med 75 procent sedan 2010. Om vi inte förmår bryta utvecklingen pekar prognoserna mot att vi kommer att ha en kvarts miljon människor i sjukförsäkringen år 2020. Det är ett hot mot ett modernt samhällsbygge. Det är ett allvarligt slag för var och en som drabbas, samt en

stor kostnad för både staten och samhället. Det är ingen hemlighet att många, ofta små, privata arbetsgivare har låga sjuktal samtidigt som det är offentliga arbetsgivare – kommuner och landsting – som har högst sjukskrivningar. Det är särskilt oroande att många av de yrken som nu behövs för att utveckla den svenska modellen är samma yrken som är hårdast drabbade, det handlar om sjuksköterskor, lärare och socialsekreterare. Regeringens ingång är därför enkel: vi måste göra det som krävs för att vända utvecklingen. Vi behöver människor i arbete – inte i sjukskrivning.

De tre grundprinciperna i förslaget om hälsoväxling är kända sedan tidigare och ligger fast:

- Kostnaderna för arbetsgivarna kommer inte att öka totalt sett. Arbetsgivare kommer att få betala 25 procent av sjukpenningen efter 90 dagars sjukskrivning men kompenseras genom en sänkning av arbetsgivaravgiften.
- Småföretagare är skyddade. Alla arbetsgivare omfattas av ett fribelopp där det bara är den del av kostnadsansvaret som överstiger fribeloppet som arbetsgivaren ska betala. Konstruktionen av fribeloppet gynnar mindre arbetsgivare som i de allra flesta fall inte kommer att påverkas av det ökade kostnadsansvaret.
- Svaga grupper på arbetsmarknaden ska inte stängas ute och undantas därför från arbetsgivarnas kostnadsansvar.

Förslaget om hälsoväxling har varit på remiss och varit föremål för en omfattande debatt. Som väntat har förslaget fått både positiv och negativ kritik. Flera remissinstanser har lämnat konkreta förslag till förbättringar av hälsoväxlingen som regeringen valt att ta till sig.

- Skyddet för småföretagare stärks ytterligare. Redan i dag har Sveriges små privata arbetsgivare låga sjuktal samtidigt som andra delar av arbetsmarknaden länge varit överrepresenterade i sjukskrivningsstatistiken. Flera remissinstanser lyfter fram riskerna för små arbetsgivare. Regeringen går dessa till mötes genom att ytterligare förstärka skyddet för dessa arbetsgivare genom att höja fribeloppet från 33.500 till 40.200 kronor. Det gör att under 1 procent av företagen med färre än tio anställda kommer att behöva betala för anställdas sjukskrivningar. I och med att arbetsgivaravgiften samtidigt sänks betyder det att små och medelstora företag kommer att bli nettovinnare om förslaget genomförs.
- En gräns för arbetsgivarnas kostnadsansvar införs. Många remissinstanser framhåller att förhållanden på arbetsplatsen inte orsakar

alla långa sjukskrivningar. Det är sant. Samtidigt visar både forskning och sjukskrivningsstatistik tydligt att arbetsgivare kan förebygga sjukskrivningar och påverka sjukskrivnas möjligheter att återkomma i arbete. Men som flera remissinstanser föreslagit införs nu en gräns för arbetsgivarnas kostnadsansvar som träder in efter två och ett halvt år. Efter så lång sjukfrånvaro bedöms arbetsgivaren ha små möjligheter att hjälpa en medarbetare tillbaka till arbete.

- Hälsoväxlingen kommer kontinuerligt att utvärderas. Redan i dag finns problem med selektering på arbetsmarknaden då personer med risk för sämre hälsa väljs bort vid rekryteringar. Flera aktörer har uttryckt farhågor kring att ett förstärkt kostnadsansvar för arbetsgivarna kan innebära att den risken ökar. Det är en oro regeringen tar på allvar. Utöver undantagen i förslaget lägger regeringen till att reformen kommer att utvärderas kontinuerligt och följas upp med ytterligare åtgärder om skyddet mot selektering visar sig vara otillräckligt.
- Undantag införs för allvarligt sjuka. Flera remissinstanser framhåller att det i gruppen långtidssjukskrivna finns personer som lider av tillstånd som innebär att det är osannolikt att de kan återvända till arbetet. En bedömning av vilka som lider av sådana allvarliga sjukdomar görs av Försäkringskassan efter ett års sjukskrivning. I lagrådsremissen utökas undantagen från kostnadsansvaret så att det omfattar anställda som lider av allvarlig sjukdom, vilket betyder att personer som drabbats av exempelvis allvarliga cancersjukdomar kommer att undantas från arbetsgivarnas kostnadsansvar.

Genom att lyssna på de förbättringsförslag som förts fram har förslaget om hälsoväxling ytterligare förstärkts i sina grundprinciper. Politiken har ett ansvar att värna våra gemensamma trygghetssystem och möta de utmaningar vi står inför. Regeringens förhoppning är att de samtal som fack och arbetsgivare nu för kan bli en del i en utveckling av den svenska modellen med konkreta åtgärder för att möta den oroande utvecklingen. Engagemanget för dessa samtal borde vara särskilt prioriterat för de aktörer – inte minst Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting – som helt motsätter sig att regeringen tar initiativ till lagstiftning om hälsoväxling. De som inte tycker om förslaget om hälsoväxlingen har möjlighet att tillsammans förhandla fram egna förslag med åtaganden om att hjälpa till att få ned sjuktalen.

Utmaningen vi står inför är stor och ansvaret är delat. Många aktörer har en del i att bryta utvecklingen. Regeringen är redo att göra sin del av detta gemensamma åtagande.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Vi kan aldrig acceptera diskriminering

Publicerad 08 juni 2016 Uppdaterad 08 juni 2016

Debattartikel, Göteborgsposten, 8 juni 2016. Göteborgs stad är ett föredöme i arbetet för HBTQ-personers rättigheter. Men målet är inte nått – det finns mycket kvar att göra för att ändra på människors attityder. Det krävs åtgärder på både kommun- och regeringsnivå, skriver Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister och Mariya Voyvodova, kommunalråd i Göteborg.

West Pride pågår och under de kommande dagarna kommer Göteborg lysa i regnbågens färger. Det är en symbol för att stå upp för den en är, men också en påminnelse om att Sverige har lång väg kvar till ett jämställt och jämlikt samhälle. Det är en påminnelse om att gamla system och normer begränsar människors liv, i Göteborg, i Sverige och i världen.

Samhället utvecklas ständigt, och med det förändras synen på föräldraskap, familj, kön och barnets rättigheter i familjen. Lagstiftningen måste också hänga med. Vi är stolta över de steg vår feministiska regering tagit för att skapa lika förutsättningar för alla, oavsett val av partner och familjetyp.

Förstärkt arbete mot diskriminering

Det handlar om att motverka diskriminering. Regeringen föreslår att alla diskrimineringsgrunder ska inkluderas i bestämmelserna om aktiva åtgärder. Till detta kommer ett förstärkt arbete mot diskriminering genom ökade resurser till HBTQ-organisationer, Diskrimineringsombudsmannen och lokala antidiskrimineringsbyråer.

Det handlar också om en modern familjesyn. Sverige har en fantastisk

föräldraförsäkring som omvärlden ser på med avundsjuka. Den är generös och i flera delar flexibel men i behov av förändring. När föräldraförsäkringen utformades var det utifrån idén om en kärnfamilj med två sammanboende föräldrar. I dag vet vi bättre, då är det viktigt att fortsätta utveckla den svenska modellen.

Därför är vi glada över den utredning av föräldraförsäkringen som drog igång i början av året. Det är stora frågor som utredningen ska ta ställning till, i detta ingår att underlätta för olika familjekonstellationers möjligheter att använda föräldraförsäkringen. Stjärnfamilj som kärnfamilj – föräldraförsäkringen ska vara utformad med barnets bästa i fokus.

Ojämnt bemötande är vardag

Vi vet att det finns mycket kvar att göra. Diskriminering, ojämnt bemötande och våld är fortfarande vardag för många HBTQ-personer runt om i landet. Det är aldrig acceptabelt. Regeringen kommer att fortsätta arbetet för att stärka HBTQ-personers möjlighet att vara sig själv fullt ut i livets alla delar.

I detta arbete är Göteborgs stad ett föredöme. När RFSL genomförde en kommunundersökning för två år sedan rankades Göteborg som Sveriges bästa kommun på HBTQ-frågor. Kommunala utbildningsinsatser för chefer och medarbetare tillsammans med HBTQ-samhällets uthålliga arbete för allas lika värde har spelat stor roll och visar att förändring är möjlig.

Att placera sig i topp innebär inte att målet är nått. Tvärtom har vi mycket kvar att göra för att ändra de attityder som finns gentemot HBTQ-personer i Göteborg. Genom att vara en aktiv part i West Pride underlättar vi för kommunens anställda höja sin kompetens i HBTQ-frågor. Att synliggöra skillnader är en förutsättning för att ta arbetet med inkludering till nästa nivå. Kommunledningen i Göteborg har därför vidtagit följande konkreta åtgärder:

- I Göteborg finns Sveriges första och enda kommunala HBTQ-råd – kommunstyrelsens och HBTQ-samhällets samrådsorgan som med normkritiska ögon bidrar till att säkerställa HBTQ-personers mänskliga rättigheter i kommunens verksamheter.
- Ett tredje alternativ för kön finns i Göteborgs stads medarbetarenkät. Detta har synliggjort väsentliga skillnader i upplevelsen av arbetsmiljön som annars hade varit omöjliga att upptäcka. Detta ska också gälla dokument riktade mot stadens medborgare.
- Ett åtgärdsprogram som syftar till att förbättra HBTQ-personers livsvillkor i Göteborg håller på att tas fram.

Måste hänga med i utvecklingen

Utvecklingen i HBTQ-frågor rör sig framåt i Sverige. Det gäller för samhället och systemen att hänga med i utvecklingen och här har politiken ett stort ansvar. Vi är övertygade om att rätten att vara sig själv i livets alla delar måste uppvärderas. Vi behöver göra slut med gamla system och normer som begränsar människor från att leva sina liv fullt ut.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Mariya Voyvodova, kommunalråd med ansvar för mänskliga rättigheter och ordförande i Göteborgs stads HBTQ-råd

Debattartikel från Socialdepartementet

Alla pensionärer ska kunna leva på sin pension

Publicerad 04 maj 2016 Uppdaterad 04 maj 2016

SVT Opinion, 4 maj 2016. PENSIONER · Mitt mål är att alla pensionärer ska kunna leva på sin pension och faktum är att regeringen har gjort stora förbättringar för Sveriges pensionärer, skriver Annika Strandhäll.

Mitt mål är att alla pensionärer ska känna trygghet. Pensionsmyndigheten visar i sin rapport att gapen mellan löntagare och pensionärer på sikt kommer att öka om politiken inte agerar.

Det är en utveckling som jag och regeringen inte vill se. Vi vill ha ett samhälle som håller ihop. Det är en del av den svenska modellen. Därför agerar vi för att stärka pensionerna.

Drygt var tionde pensionär lever under EU:s gräns för låg ekonomisk standard. Det är ett relativt mått som visar hur gruppen ligger i förhållande till medianinkomsten i samhället.

Förbättringar för andra grupper kan alltså leda till att fler hamnar under EU:s fattigdomsgräns, även om alla i absoluta tal till och med har fått det bättre.

Mitt mål är att alla pensionärer ska kunna leva på sin pension och faktum är att regeringen har gjort stora förbättringar för Sveriges pensionärer.

Redan i den första budget som regeringen fick klubbad fanns satsningar på över 4 miljarder på Sveriges äldre. Vi satsar på välfärden med ökad bemanningen inom äldreomsorgen.

Vi gör satsningar på äldres hälsa och vi har påbörjat avskaffandet av den orättvisa pensionärsskatten. I höstas höjde vi dessutom bostadstillägget för

de pensionärer som är mest utsatta.

Tillsammans med höjningen av inkomstpensionen vid årsskiftet har regeringens politik gjort att över 99 procent av Sveriges pensionärer faktiskt fått mer pengar i plånboken, med i snitt över 500 kronor per månad.

Det betyder inte att klyftorna inte är ett problem, för det är de. Klyftor är dåligt för alla i samhället, inte bara de som har det tuffast.

Vårt samhällsbygge innebär att Sverige håller ihop. Därför tar vi tag i de utmaningar som ligger framför oss.

Idag har kvinnor i snitt 70 procent av mäns pensioner. Det är oacceptabelt.

Därför har pensionsgruppen – där sex av riksdagens åtta partier samarbetar för att skapa stabilitet och långsiktighet för Sveriges pensionärer – ett projekt där vi ser över pensionerna ur ett jämställdhetsperspektiv.

Detta är en fråga som är otroligt viktig både för mig och för en feministisk regering.

I Sverige lever vi allt längre och är allt friskare. För varje dygn som går ökar medellivslängden med ungefär 3,5 timmar. Det är otroligt positivt men betyder också att pensionerna blir lägre eftersom de måste räcka under fler år.

För att stärka pensionerna behöver vi därför få fler arbetade timmar i den svenska ekonomin och ett längre och mer hållbart arbetsliv för fler.

Det handlar dels om höjda åldersgränser, men vi får heller inte glömma satsningar på arbetsmiljö och fler omskolnings- och utbildningsmöjligheter.

Just nu pågår en dialog med arbetsmarknadens parter för att se hur pensionsgruppen tillsammans med fack och arbetsgivare kan ta frågan vidare och stärka pensionerna.

Vi väljer att utveckla den svenska modellen och den generella välfärden. Det är en förutsättning för att alla ska kunna känna trygghet och framtidstro.

Det är det vi i regeringen arbetar för.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Ökade klyftor är dåligt – för alla

Publicerad 04 maj 2016 Uppdaterad 04 maj 2016

Debattartikel i Aftonbladet, 3 maj 2016 Annika Strandhäll: Röda linjen går mellan två världar jag känner mycket väl

DEBATT. Att åka röda linjen genom Stockholm är en resa mellan två världar. Två världar jag känner mycket väl. Jag växte upp bland höghusen i Bergsjön i Göteborg. En stadsdel inte olik Alby eller Fittja. Vi hade inte mycket pengar – mina syskon, mamma och jag. Det hade inte heller våra grannar.

Samtidigt var jag lyckligt lottad. Jag fick möjlighet att gå i en skola som gav mig samma möjligheter som alla andra. Jag blev inte behandlad på något annat sätt för att min mamma var ensamstående och sjukpensionär. I stället fick jag lära mig att framtiden låg för mina fötter.

Om jag inte hade fått gå i en sådan skola, där jag fick frihet att utvecklas, då hade jag inte varit socialförsäkringsminister i dag.

Men mycket har hänt sedan dess. Inkomstklyftorna har vuxit mer och snabbare i Sverige än i de flesta jämförbara länder. Samhället håller på att glida isär och otryggheten ökar. Det ser vi längs röda linjen och vi ser det i hela Sverige.

Det är därför regeringen valt att lägga om kursen. I stället för skattesänkningar väljer vi att investera 60 miljarder i ett nytt samhällsbygge.

Vi vill utveckla den svenska modellen och vi gör det genom att:

- ✓ Satsa på jobben. Vi gör nödvändiga investeringar i järnväg och infrastruktur och genomför ett kunskapslyft med 50 000 nya utbildningsplatser för att möta efterfrågan på arbetskraft.

- ✓ Förbättra skolan. Vi gör satsningar på fler lärare och mindre klasser i lågstadiet och lägger tre miljarder på höjda lärarlöner.
- ✓ Öka bostadsbyggandet. Vi genomför den största bostadssatsningen på 20 år och fortsätter de blocköverskridande samtalen om framtidens bostadsbyggande.
- ✓ Förbättra etableringen. Vi inför snabbspår för nyanlända och satsar på språkutbildning, validering och kompletterande utbildning.
- ✓ Satsa på välfärden. Vi gör den största välfärdssatsningen på decennier med tio miljarder extra till kommuner och landsting.
- ✓ Stärka trygghetssystemen. Vi har höjt taket i a-kassan och avskaffat utförsäkringarna.

Detta är investeringar som bygger Sverige starkare – som gör att samhället håller ihop. Ökade klyftor är dåligt för alla, inte bara de som är längst ner på samhällsstegen. Det minskar tilliten, hindrar tillväxt och skapar sociala problem.

Jag vill leva i ett samhälle där alla barn ska ges samma trygghet och möjlighet att utvecklas, oavsett om du bor i Bergsjön, i Alby eller vid Karlaplan.

Alla barn ska känna framtidstro och veta att deras drömmar kan bli verklighet.

Det är det jag arbetar för. Det är det vi vill med vårt nya samhällsbygge.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Regeringskansliet

Debattartikel från Justitiedepartementet, Kulturdepartementet,
Socialdepartementet

Stärk hbtq-personers rätt att vara sig själva

Publicerad 08 februari 2016 Uppdaterad 08 februari 2016

Expressen, 8 februari 2016. Folkhälso- sjukvårds och idrottsminister Gabriel Wikström, barn, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér, justitie- och migrationsminister Morgan Johansson, kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke, socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

Lagstiftningen måste utvecklas i takt med samhället i övrigt. Regeringen planerar därför att genomföra förändringar som syftar till att ge samma förutsättningar för alla, oavsett val av partner och familjetyp, skriver fem ministrar.

Människor har rätt att vara sig själv i livets alla delar. Att få leva med den man älskar och att få respekt för sin familjebildning är exempel på detta. Arbetet med att bryta gamla normer som begränsar människor från att leva sina liv fullt ut måste fortsätta. Detta gäller inte minst politiken för homo- bi-trans- och queerpersoners (hbtq-personers) rättigheter.

Pådrivande organisationer i civilsamhället och modiga politiker före oss har bidragit till att utvecklingen i hbtq-frågorna gått i rätt riktning. Samhället utvecklas ständigt, och med det förändras också synen på föräldraskap, familj, kön och barnets rättigheter i familjen. Det finns i dag en rad andra familjekonstellationer än de traditionella kärnfamiljerna: ensamstående, vänner som skaffat barn tillsammans, styvfamiljer eller familjer med flera mammor eller pappor. Våra samhällssystem måste möta också dessa familjers behov.

Lagstiftningen och dess tillämpning måste utvecklas i takt med samhället i övrigt. Den ska hantera olika sätt att bilda familj och säkerställa alla människors rätt till en god hälsa. Regeringen planerar därför att genomföra förändringar som syftar till att ge samma förutsättningar för alla, oavsett val av partner och vilken familjetyp var och en väljer att leva i:

- Föräldraskapsstödet och familjerättsliga frågor inom socialtjänsten behöver bli mer modernt, jämlikt och jämställt. Familjer ser olika ut och har olika behov. Mot den bakgrunden har regeringen samlat ansvaret för dessa frågor hos Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. En viktig uppgift för myndigheten är att ta fram kunskapsstöd till berörda aktörer för att dessa i sin tur ska kunna ge bättre stöd och vägledning till föräldrar och barn.
- Familjer kan se ut på en mängd olika sätt, men när föräldraförsäkringen utformades var det fortfarande idén om en kärnfamilj med två sammanboende föräldrar man utgick från. Barnfamiljernas levnadsförhållanden har ändrats över tid.

Mer än vart femte barn växer upp i en annan familjekonstellation än den med båda sina biologiska föräldrar. Utredningen föräldraförsäkringen som nu ska genomföras har därför fått i uppdrag att identifiera problem och undersöka möjligheterna att underlätta för olika familjekonstellationer att använda föräldraförsäkringen.

- I dag finns det stora skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället. För att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation har regeringen tillsatt en kommission för jämlik hälsa. Vi vet att hbtq-personer generellt har sämre hälsa och att unga hbtq-personer är särskilt utsatta när det gäller psykisk hälsa. Kommissionen ska i sitt arbete därför beakta hälsoskillnader mellan hbtq-personer och den övriga befolkningen.
- Bemötandet av hbtq-personer inom hälso- och sjukvården är ojämlikt över landet. Det händer dessvärre att individer blir ifrågasatta och bemötta med okunskap i kontakten med olika instanser. I vissa fall leder det till att hbtq-personer undviker att söka vård.

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att kartlägga vård och behandling av intersexuella (personer som inte kan könsbestämmas av biologiska skäl) och genomföra insatser inom socialtjänstens olika verksamhetsområden.

Målet är att höja kunskapen om hbtq-personers villkor och levnadsförhållanden och hur diskriminering kan ta sig uttryck. Tillsammans med Folkhälsomyndigheten ska man även se över hur frågor som rör unga transpersoners hälsa ska kunna lyftas inom ramen för andra satsningar på psykisk hälsa.

- Det finns flera uppmärksammade fall där man i folkbokföringen registrerat uppgifter om en person som bytt könstillhörighet på ett sådant sätt att kopplingen mellan personer, exempelvis barn-förälder, har upphört. Skatteverket har nu fått i uppgift att beskriva vad som gjorts eller ska göras för att förhindra problem som kan finnas.
- Nuvarande regler om faderskap och föräldraskap utgår från det olikkönade äktenskapet. Det finns skäl att se över om reglerna bör moderniseras och därför avser regeringen att under våren tillsätta en utredning som ska göra en översyn av lagstiftningen.

Det här är några av de initiativ regeringen nu genomför. Vi vet att det finns mycket kvar att göra. Diskriminering, ojämlikt bemötande och våld är fortfarande vardag för många hbtq-personer runt om i landet. Det är aldrig acceptabelt. Regeringen kommer att fortsätta arbetet för att stärka hbtq-personers möjlighet att vara sig själv fullt ut i livets alla delar.

Gabriel Wikström
Folkhälso- sjukvårds och idrottsminister (S)

Åsa Regnér
Barn, äldre- och jämställdhetsminister (S)

Morgan Johansson
Justitie- och migrationsminister (S)

Alice Bah Kuhnke
Kultur- och demokratiminister (MP)

Annika Strandhäll
Socialförsäkringsminister (S)

Debattartikel från Socialdepartementet

”Anpassa föräldraförsäkringen till det moderna arbetslivet”

Publicerad 04 februari 2016 Uppdaterad 04 februari 2016

DN Debatt, 4 februari 2016. Utredningsdirektiv. Föräldraförsäkringen behöver moderniseras. Den behöver anpassas bättre för företagare och studenter och underlätta för olika typer av familjekonstellationer. Utvecklingen mot ett mer jämställt uttag måste snabbas på. Försäkringen ska också vara enkel att använda.

Regeringen tillsätter i dag en utredning för att se över hela föräldraförsäkringen. Målet är att före mandatperiodens slut komma med förslag till en uppdaterad föräldraförsäkring anpassad till ett modernt arbetsliv och ett modernt och jämställt familjeliv. Det är första gången på tio år som en större översyn görs och kanske första gången någonsin det görs med en så här bred ansats.

Att skaffa barn är stort. Det är omtumlande, omvälvande och innebär en helt ny bit i livspusslet. Föräldraförsäkringen kom till 1974. Då gjorde den tidens politiker något väldigt modigt. De införde en helt ny försäkring för att samhället skulle möjliggöra för föräldrar – både kvinnor och män – att kombinera arbetsliv och familjeliv.

Nu har den över 40 år på nacken. Det har hänt mycket sedan året då elen ransonerades i Sverige på grund av oljekrisen, då Richard Nixon avgick som USA:s president efter Watergate och Abba vann Eurovision med Waterloo. Vill vi att föräldraförsäkringen ska fortsätta vara en viktig försäkring för både individen och samhället så måste vi våga låta den förändras.

Självklart har det skett förändringar längs vägen. Försäkringen har utökats, ersättningsnivåer har justerats och månader har reserverats för vardera

föräldern. Men faktum kvarstår: det samhälle vi lever i i dag, och tanken om vilket samhälle vi vill leva i imorgon, har förändrats snabbare än försäkringen. Den omfattar inte bara några år när barnen är små. De flesta använder den till barnet är 12 år och en del ännu längre – den berör alltså både en stor del av barnens liv och av föräldrarnas yrkesverksamma liv. Med det i åtanke är det ännu viktigare att den fungerar med vårt liv och arbetsliv i dag och i morgon.

För att åstadkomma det måste vi också se över den försäkring som i många delar är bra, för att se var den behöver bli bättre. Utredningen har utifrån de utmaningar vi ser fem fokusområden.

Parallellt med utredningsarbetet för att åstadkomma en modern föräldraförsäkring krävs förändring av attityder och förhållningssätt för en mer jämställd arbetsmarknad och ett mer jämställt föräldraskap. Flera aktörer i samhället behöver ta ansvar för en sådan utveckling. Kommunikation och dialog kommer vara en viktig del av utredningens arbete.

Ökad jämställdhet. Kvinnor tar ut tre fjärdedelar av föräldrapenningen – så mycket som fyra av fem dagar under barnets första år – och omkring 60 procent av den tillfälliga föräldrapenningen. En av fem pappor med barn födda 2009 hade inte tagit ut en enda dag när barnet fyllde fyra. Utvecklingen går för långsamt. Vi vet också att fördelningen av föräldrapenning mellan föräldrarna ser olika ut beroende på inkomst, utbildningsnivå med mera. Den ojämna fördelningen får stora konsekvenser för inkomst, ställning på arbetsmarknaden och hälsan. Lönegapet mellan kvinnor och män är omkring 15 procent och pensionsgapet är så stort som 30 procent. Kvinnor utför majoriteten av det obetalda hemarbetet, arbetar mer deltid, har sämre karriärutveckling och är mer sjukskrivna. Två av tre sjukskrivna är kvinnor och ohälsan drar iväg i småbarnsåren, särskilt efter andra barnet. Vi vet också att det inte bara är tiden man tar ut föräldrapenning som är skev utan att kvinnor också tar ut mer obetald ledighet än män och på så sätt är borta än längre tid från arbetsmarknaden.

Därför får utredningen i uppdrag att föreslå åtgärder för att uppnå en jämn fördelning av föräldrapenning och föräldraledighet och särskilt analysera förutsättningarna för och konsekvenserna av fler reserverade månader.

Möta en modern arbetsmarknad. Sedan 70-talet har mycket hänt även med den arbetsmarknad vi verkar på. Allt fler har tillfälliga anställningar av olika slag längre upp i åldrarna. Fler är egenföretagare eller kombinatorer

och de är i snitt föräldralediga i lägre utsträckning än anställda. Du ska ha lika goda möjligheter att använda föräldraförsäkringen oavsett om du är tillsvidareanställd, egenföretagare eller visstidsanställd. Utredningen får därför i uppdrag att se vilka utmaningar ett modernt arbetsliv innebär för möjligheten till föräldraledighet och särskilt sätta fokus på företagares och studenters villkor. Det handlar också om att undersöka hur utformningen av föräldraförsäkringen verkar normerande, i samhället och på arbetsmarknaden.

En försäkring för dagens familjekonstellationer. Familjer kan se ut på en mängd olika sätt men när föräldraförsäkringen utformades var det fortfarande utifrån idén om en kärnfamilj med två sammanboende. I dag vet vi att mer än vart femte barn växer upp i en annan typ av familjekonstellation. Det finns såväl kärnfamiljer som stjärnfamiljer. Det finns omvandlade singel- och bonusfamiljer, det finns familjer med en förälder och familjer med fler än två föräldrar. Det kan vara skillnad på att få ett eller flera barn vid samma tillfälle. Därför får utredningen i uppdrag att undersöka möjligheterna att underlätta för olika familjekonstellationer att använda föräldraförsäkringen.

En tydlig försäkring lätt att använda. Föräldraförsäkringen omfattar en rad olika försäkringar. Försäkringens flexibilitet ger oss en mängd möjligheter och förändringarna som gjorts under drygt 40 år har haft sina olika skäl och motiv. Men för oss som ska använda den är det inte alltid lätt att se hur den fungerar eller bäst kan användas. Utredningen får därför i uppdrag att analysera behovet av förenklingar. Målet är att det ska bli lättare att planera livet och ledigheten med föräldrapenning och att se i vilka situationer under ett barns liv som föräldraförsäkringen kan göra det lättare att förena ett jämställt föräldraskap med arbete.

Den röda tråden – barnperspektivet. I alla delar är barnperspektivet en röd tråd. Barns rätt till trygga uppväxtförhållande är central när vi utformar familjepolitiken som helhet och föräldraförsäkringen i synnerhet. Principen om barnets bästa ska vara vägledande genom hela utredningen. 1974 års politiker var modiga och det måste vi också vara. Vi ser på vårt samhälle i dag och vi vill förändra. Vi vill se en mer jämställd arbetsmarknad och ett mer jämställt privatliv där man i större utsträckning delar även på det obetalda arbetet. Vi vill se att barn har lika rätt till sina föräldrar, oavsett ställning på arbetsmarknaden eller familjekonstellation.

Om vi ser det – och samtidigt ser att så inte är fallet i dag – då är det vårt ansvar att göra det vi kan för att förändra. Därför är det ett viktigt steg att

denna utredning tillsätts. Jag är förväntansfull inför det viktiga arbete utredningen kommer att göra och de förslag den kommer att lämna ifrån sig.

/Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Tre enkla råd för att du ska få koll på din pension

Publicerad 30 december 2015 Uppdaterad 30 december 2015

Aftonbladet Debatt den 30 december 2015

Jag älskar den här tiden på året när vi funderar kring och formulerar hur vi vill ha vår framtid. Många nyårslöften handlar om att må bättre, att stressa mindre och att umgås mer med nära och kära. Det tycker jag är bra eftersom vi har problem med ökande sjuktal i Sverige. Ett annat löfte som också kan leda till mindre stress och bättre hälsa är att ta det första steget och sätta sig in i sin pension.

Jag vet att många tycker att pensionen är krånglig och att den skapar stress. Men så måste det inte vara. **Jag skulle vilja ge tre enkla råd för att du ska få koll på din pension.**

- Börja med att skaffa dig en överblick. Ett enkelt sätt att göra det är genom sajten **minpension.se** där du kan få en helhetsbild och även beräkna hur mycket du utifrån dagens situation kommer få ut när du blir pensionär. Du kommer se att det inte behöver vara så komplicerat och redan där blir det lättare att planera och hålla koll.
- Ta reda på om du har tjänstepension. Det är kanske det enskilt viktigaste du kan göra för att få en bra pension. Din tjänstepension är uppskjuten lön som din arbetsgivare betalar in. Ungefär nio av tio som arbetar i Sverige har tjänstepension, men många vet inte om det. Så några av er kommer bli glatt överraskade. Har du inte tjänstepension borde du ta upp det med din arbetsgivare eller om du är egenföretagare så borde du se över ditt sparande.
- Ett tredje steg är att sätta dig in i hur dina livsval påverkar pensionen. Pensionssystemet bygger nämligen på en enkel logik:

livsinkomstprincipen. Det betyder att alla inkomster under hela livet är pensionsgrundande. Varje krona räknas. Om du arbetar svart tjänar du alltså inte in några pensionsrätter. Så gör inte det. Men det spelar även roll till exempel hur föräldraledigheten fördelas och om du deltidsarbetar eller inte. Om du och din partner vill kompensera för hur ni fördelar hemarbetet då kan ni göra en överföring av premiepensionsrätt.

Få val har så stor betydelse för pensionen som när du väljer att gå i pension. Den allmänna pensionen ökar med ungefär sju procent för ett extra arbetat år i slutet av arbetslivet. På minpension.se kan du göra pensionsprognoser för olika uttagsåldrar.

I Sverige lever vi allt längre. Varje dag ökar medellivslängden med ungefär tre timmar, vilket betyder att medellivslängden stiger med ungefär ett år varje decennium. Det är otroligt positivt. Men den stigande medellivslängden gör att vi tar ut pension under en allt längre tid. Det betyder att om vi inte lyckas få fler arbetade timmar i ekonomin riskerar vi lägre pensioner. Därför måste vi på sikt få till ett längre, friskare och mer hållbart arbetsliv. Det gör vi genom ett tidigare arbetsinträde, arbete längre upp i åldrarna och en bättre arbetsmiljö.

Regeringen vill att alla människor ska kunna gå i pension till någonting, inte bara från någonting. Vi vill att alla ska kunna se fram emot en ekonomiskt trygg ålderdom, oavsett vad som händer på vägen dit. Därför har vi under året förbättrat bostadstillägget för pensionärer, gjort stora satsningar på arbetsmiljö och nästa år tas ett första steg mot att avskaffa pensionärsskatten. Men vi vill göra mer.

Mitt nyårslofte till dig är att fortsätta förbättra för Sveriges två miljoner pensionärer och de över sju miljoner människor som i framtiden ska gå i pension.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Sluta försvara era egna misslyckanden

Publicerad 13 oktober 2015 Uppdaterad 19 oktober 2015

Aftonbladet Debatt, 13 oktober 2015. Slutreplik från Annika Strandhäll om sjuktalet.

SLUTREPLIK. Det är positivt att Mats Persson (FP) i sin replik verkar förstå hur allvarlig situationen med de ökande sjukskrivningarna är. Samtidigt är det beklagligt att högern är så historielösa och prestigefulla att de inte vill se sin egen roll i den negativa utvecklingen.

Faktum kvarstår att sjukskrivningarna ökat med närmare 70 procent sedan 2010, alltså under den tidigare regeringens andra mandatperiod. Ändå väljer de borgerliga partierna att med näbbar och klor försvara sin gamla utförsäkringspolitik och den bortre tidsgränsen. Men den har inte gjort människor friskare. Den har i stället lett till stress och lidande för enskilda personer som skickats ut i en limbotillvaro där de kastas mellan olika system.

Borgerligheten visar prov på tunnelseende. Mats Persson skriver att regeringen inte presenterat ”ett enda konkret förslag för att hejda ökningstakten i sjukskrivningarna” och väljer då att helt ignorera regeringens åtgärds paket som presenterades för tre veckor sedan.

Åtgärdsprogrammet för ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro betyder rejäla satsningar på ökad jämställdhet, bättre arbetsmiljö och bättre rehabilitering. Programmet innehåller 25 konkreta åtgärder och tre miljarder kronor för direkta insatser under den kommande mandatperioden. Regeringens satsningar på att komma åt ohälsan i samhället och att stärka välfärden är nödvändiga efter åtta år av nedskärningar.

Det vi behöver nu är att de borgerliga partierna tar sitt ansvar och vågar prata om de utmaningar Sverige står inför, inte att ägna all sin tid och kraft åt

att försvara sina egna misslyckanden.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister (S)

Debattartikel från Socialdepartementet

Åtgärdsprogram för minskad ohälsa

Publicerad 10 oktober 2015 Uppdaterad 19 oktober 2015

Piteå-Tidningen, 10 oktober 2015. Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister och Fredrik Lundh Sammeli, ordförande i riksdagens socialförsäkringsutskott.

Vid regeringsskiftet år 2014 tog regeringen över en utveckling i sjukfrånvaron som pekade åt helt fel håll. Kostnaderna för sjukskrivningarna har nu ökat med närmare 70 procent sedan 2010. Detta från en borgerlig regering som verkat tro att utförsäkring räcker för att göra människor friska.

Sjukfrånvaron är negativ för vår samhällsekonomi, för arbetsgivarna som förlorar medarbetare till sjukdom och för individen som drabbas. Nu har sjukskrivningarna ökat i fem år och fortsätter att öka. Två av tre sjukskrivna är kvinnor, kvinnors sjukskrivningar ökar snabbare än mäns och den vanligaste orsaken till sjukskrivning är psykisk ohälsa. Vi vet också att sjukskrivningarna blir längre och att utgifterna för sjukpenningen förväntas öka med ytterligare 19 miljarder fram till år 2019. Ett reformutrymme som hade kunnat göra nytta för jobben, i skolan, i vården och i andra viktiga delar av vår välfärd.

Att kvinnor är överrepresenterade i statistiken handlar om flera saker, dels att kvinnor i dag arbetar i högre utsträckning än förr, samtidigt som de fortfarande tar ett större ansvar än män för hem och familj. Dels att arbetssituationen i många kontaktyrken är pressad, med låg kontinuitet och för få kollegor, ofta delade turer och liten förmåga att påverka sin arbetssituation. Kiruna och Luleå ligger båda på Sveriges topp-tio lista över kommuner som erbjuder flest heltider i den offentliga sektorn. Det är bra, eftersom det stärker kvinnors ställning på arbetsmarknaden och innebär en högre kontinuitet i arbetet. I vissa kommuner som tagit tag i heltidsfrågan har vi redan kunnat se sjunkande sjuktal, särskilt för korttidsvikarier.

Men utvecklingen i hela landet är allvarlig. För att vi tillsammans ska klara att bryta den måste samhällets alla aktörer hjälpas åt. Regeringen, berörda myndigheter, arbetsgivarnas parter och hälso- och sjukvården måste tillsammans ta ansvar. Regeringen har därför satt upp ett mål som verktyg. Fokus är att nå ett sjukpenningtal om nio dagar år 2020, vilket innebär en tredjedel lägre än prognosen och motsvarar 17 miljarder i lägre utgifter och 80 000 personer som inte behöver bli sjukskrivna. Det är ett ambitiöst mål men svåra utmaningar kräver tuffa målsättningar.

För att nå målet har regeringen tagit fram ett brett åtgärdsprogram i sju delar som fokuserar på att förebygga och förkorta sjukfrånvaron. Det görs genom förebyggande åtgärder, rätt insatser under sjukfallet och bra stöd tillbaka till jobb. Det handlar exempelvis om hälso- och sjukvårdens förutsättningar att stötta de som blir sjuka, om arbetsgivarnas roll i det förebyggande arbetet, och om att ge Försäkringskassan förutsättningar att göra de prövningar de behöver göra, så att insatser kan göras i rätt tid.

På ett komplext problem finns tyvärr inga enkla lösningar. Om vi både ska bryta utvecklingen och på riktigt komma tillrätta med sjukfrånvaron behöver vi mindre utförsäkringspolitik och mer långsiktighet. Regeringen slopar nu den bortre tidsgränsen och tar med åtgärdsprogrammet ett stort och efterlängtat första steg för att på riktigt minska ohälsan och sjukskrivningarna.

Debattartikel från Socialdepartementet

Vi har inte råd att inte få ner sjuktalet

Publicerad 09 oktober 2015 Uppdaterad 19 oktober 2015

Aftonbladet Debatt, 9 oktober 2015. Annika Strandhäll (S): Utförsäkringar och skattesänkningar hotar välfärden.

DEBATT. De ökande sjuktalet måste vändas. Borgarnas svar: utförsäkringar och skattesänkningar. Det håller inte.

Istället för att tillsammans med regeringen ta problemet på allvar så backar man tillbaka till det enda vi vet verkligen inte fungerar: utförsäkringar av sjuka människor och nedskärningar i en redan utsatt välfärd.

Sammantaget har de borgerliga partierna presenterat skattesänkningar på över 64 miljarder för 2016. För att jämföra med något så skulle man med den enorma summan kunnat finansiera hela sjukpenningen 2014 och ändå haft hälften av pengarna kvar. Det skulle räcka till över 91 000 nya grundskolelärare eller till att inkludera tandvård för alla i Sverige i sjukvårdens högkostnadsskydd – nära tre gånger om.

64 miljarder i skattesänkningar kostar. Notan betalas genom stora nedskärningar i skolan och välfärden. Tvärtemot vad Sverige nu behöver och tvärtemot vad vi behöver göra för att komma åt ohälsan.

Sjuktalet har ökat med närmare 70 procent de senaste fem åren. Två av tre sjukskrivna är kvinnor och psykiska diagnoser är den vanligaste orsaken till sjukskrivning, för både kvinnor och män. Vanligast är sjukskrivningar i människonära yrken – som socialsekreterare, lärare och undersköterskor.

I detta allvarliga läge fortsätter borgerligheten att montera ner välfärden med

skattesänkningar som de flesta inte vill ha. I valrörelsen lovade Moderaterna väljarna att inte sänka fler skatter, men det höll inte länge. Nu pekar man glatt finger på de ökande kostnaderna för sjukpenningen, som ökade i fyra år under deras styre, men vägrar ta ansvar.

Jag tror att de flesta av oss på olika sätt känner eller träffat någon som drabbats. Kanske är det barnens lärare eller en sjuksköterska i vården. Kanske är det mormors kontaktperson på äldreboendet. Någon som brinner för sitt jobb och vill göra skillnad, men som med åren fått en sådan arbetsmiljö att hen i värsta fall faktiskt blivit sjuk. På många håll går välfärdens medarbetare på knäna. Vill vi på riktigt vända utvecklingen så måste vi våga se även denna svåra utmaning – det är vår uppgift som politiker.

Vi har redan sett resultatet av åtta år av nedskärningar i vår gemensamma välfärd - och i människors arbetsmiljö. Nu måste vi vända utvecklingen.

Regeringen gör efterlängtade och välbehövliga satsningar med bland annat satsningar om två miljarder för ökad bemanning i äldreomsorgen. Vi satsar i år två miljarder som en del av regeringens lågstadielöfte för att möjliggöra att fler kan anställas i skolan så att lärare får mer tid för sitt arbete. Vi lägger 250 miljoner till den sociala barn- och ungdomsvården för stärkt bemanning och till satsningar på kompetens och kvalitet.

Dessutom har vi lanserat ett brett åtgärdspaket för ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro med en tydlig målsättning och åtgärder inom sju områden för att vända utvecklingen och komma till rätta med sjuktalet.

Vi har inte råd att göra något annat. Det här är människor som behövs. Det här är lärare vi behöver i våra skolor, undersköterskor vi behöver i vården och socialsekreterare vi behöver i socialtjänsten. Inte i sjukskrivning.

Debattartikel från Socialdepartementet

Utförsäkringarna ett av M:s stora misslyckanden

Publicerad 05 oktober 2015 Uppdaterad 19 oktober 2015

Socialförsäkringsminister Annika Strandhäll, debattartikel, Dagens samhälle 5 oktober 2015. Sjuktalet började öka under Moderaterna år 2010 och fortsatte under deras andra mandatperiod att peka rakt uppåt. Det är uppenbart att vi inte kan stävja de ökande sjuktalet genom mer av samma politik.

REPLIK. Ändå fortsätter Moderaternas talesperson i sjukförsäkringsfrågor, Johan Forssell, att kämpa för att behålla den borte tidsgränsen, en åtgärd som inte haft någon positiv effekt. Trots dess införande har sjuktalet ökat med närmare 70 procent sedan år 2010 och en mycket stor del av de personer som vid 100 000 tillfällen tvingats lämna sjukförsäkringen har dessutom återvänt och fått sjukpenning igen, inte bara en, två, utan tre gånger.

Moderaternas målsättning var att max 10 procent av de utförsäkrade skulle återkomma till försäkringen. Nu ser vi att det i stället är cirka 80 procent som återvänder och en utvärdering från ISF visar att så få som två procent går till ett reguljärt arbete efter utförsäkring

Om syftet var att få fler människor ur sjukdom och in i arbete så är det inte direkt vad jag kallar en lyckad reform. Snarare är det ett av Moderaternas större misslyckanden.

Vi kan inte behandla orsakerna till människors ohälsa genom att sätta ett slutdatum för deras sjukdom. Är människor sjuka ska de vara i sjukförsäkringen. Man ska kunna känna trygghet så att man kan fokusera på att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

I slutändan handlar det om en åtgärd som i grunden är människofientlig och om synen på sjuka människor. Regeringen är tydlig i sitt svar: utförsäkringspolitikens tid är förbi.

Däremot ska vi ta oss an den här utmaningen med verktyg som fungerar. Vi låter exempelvis de tidiga prövningarna i rehabiliteringskedjan ligga kvar eftersom det där sker prövningar av arbetsförmågan och tas ställning till om det behövs insatser för den enskilde.

Regeringen går också fram med ett kraftfullt åtgärdsprogram med 25 insatser inom sju områden som fokuserar på att förebygga och förkorta sjukfrånvaron. Det här programmet innehåller inte ett enkelt svar. Det handlar i stället om att skruva i många delar samtidigt för att nå en större effekt.

Vi satsar på förebyggande åtgärder, nödvändiga insatser under sjukfallet och bra stöd tillbaka till jobb. Insatserna spänner över flera områden, bland annat jämställdhet, arbetsmiljö, rehabilitering, rätt vård vid psykisk ohälsa och förstärkning av Försäkringskassans handläggning. Programmet ska genomföras i bred samverkan mellan myndigheter, arbetsgivarnas parter och hälso- och sjukvården som tillsammans måste ta ansvar.

Vi har hittills fått mycket positiva reaktioner från berörda aktörer. Nu fortsätter ett viktigt arbete för att tillsammans göra verklighet av våra ambitioner.

Vi behöver lärarna i skolan, undersköterskorna i vården och socialsekreterare i socialtjänsten - inte i sjukförsäkringen, eller fattiggjorda på vift i systemen på grund av utförsäkring.

Regeringen har med åtgärdsprogrammet tagit ett stort första steg för att komma vidare och vända sjukfrånvaroutvecklingen. Nu går tåget och jag hoppas att Moderaterna vill åka med och delta i de konstruktiva diskussionerna, i stället för att stå ensamma kvar och stampa med en åtgärd som bevisligen inte fungerat.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister (S)

Debattartikel från Socialdepartementet

Utförsäkring gör ingen frisk

Publicerad 08 september 2015 Uppdaterad 19 oktober 2015

Socialförsäkringsminister Annika Strandhäll,
Aftonbladet 8 september 2015.

REPLIK. De ökande sjuktalen är en av regeringens mest prioriterade frågor. Jag är glad att Johan Forssell (M) delar regeringens oro över utvecklingen, men hans oförmåga att hålla sig till korrekta fakta är ett bekymmer.

Fakta är att det var Göran Perssons halveringsmål som fick ohälsotalet att börja vända nedåt redan år 2004. Den positiva utvecklingen ärvde den borgerliga regeringen när den tillträdde år 2006.

Fakta är att sjuktalen trots detta stigit sedan år 2010 med nästan 70 procent.

Fakta är att vi från den borgerliga regeringen fick ta över ökade kostnader för sjukpenningen med 12 miljarder, och dystra prognoser.

Fakta är att det sedan år 2010 skett över 100 000 utförsäkringar.

Utförsäkringspolitiken har skapat enorm stress för den enskilde och har knappast gjort människor friskare. Det är ett ineffektivt sätt att hantera våra resurser, eftersom Försäkringskassan får lägga tid på att skicka människor mellan systemen, och det är i grunden ovärdigt ett välfärdssamhälle.

Utförsäkring och ekonomisk stress hjälper ingen att återfå arbetsförmågan – tidiga insatser och rätt rehabilitering kan däremot göra det.

Det är bra att Johan Forssell håller med om att vi står inför en allvarlig situation, som kräver skarpa insatser. Inom kort kommer regeringen att presentera ett kraftfullt åtgärds paket som tar ett grepp om hela kedjan i form av förebyggande arbete, tidiga insatser och ordentlig rehabilitering. Bara så kan vi sänka sjuktalen. Utförsäkring och historielöshet är inte rätt medicin.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister (S)

Debattartikel

Föräldraförsäkringen måste hbtq-anpassas

Publicerad 03 augusti 2015 Uppdaterad 03 augusti 2015

Aftonbladet, Debatt, 30 juli 2015 I dag går Prideparaden genom Stockholms gator. Många stjärn- och regnbågsfamiljer finns i tåget och de blir fler för varje år. De har andra familjekonstellationer än den traditionella kärnfamiljen. För sådana familjer, där exempelvis två föräldrapar fått barn gemensamt, uppkommer det tydliga problem kopplade till möjligheten att ta ut föräldraledighet.

Den svenska föräldraförsäkringen är på många sätt bäst i världen. Den är generös och i flera delar flexibel. Samtidigt börjar utformningen av föräldraförsäkringen bli gammal. Ju fler år som går, desto stelare och omodernare tycks den bli. Det verkar ibland som att samhällets utveckling och förändringar åkt ifrån denna 40-åring. Vid en närmare granskning, märks det att föräldraförsäkringen snarare är en spegel av 1970-talets samhällsnormer och värderingar än de som råder idag.

För mig som ansvarig minister är detta oacceptabelt. Familjepolitiken ska vara möjliggörande och ge barn så lika möjligheter och goda uppväxtvillkor som möjligt. Samtidigt ska den underlätta för föräldrar att kombinera föräldraskapet med arbete.

Regeringen kommer därför att se över hur vi kan förbättra situationen för de familjer som inte identifierar sig med den heterosexuella tvåsamhetsnormen. Efter sommaren kommer jag att tillsätta en utredning som ska utforma en modern föräldraförsäkring. En viktig del är att föreslå flexiblare och bättre regler för familjer som lever på andra sätt än den heterosexuella

tvåsamhetsnormen.

Genom denna utredning kommer vi, även fortsättningsvis, låta barnets bästa stå i centrum för familjepolitiken. Min övertygelse är att vi värnar barnens intressen genom att ha en familjepolitik som ger alla barn samma möjligheter att tillbringa sin första tid i livet tillsammans med sina föräldrar, oberoende av hur familjen ser ut.

Jag vill vara försiktig med att på förhand peka ut vilka konkreta förändringar som kan göras. Som vanligt när det gäller våra trygghetssystem kräver reformarbetet försiktighet och tålamod. Men vårt mål är tydligt, en föräldraförsäkring som skapar möjligheter och inte begränsar.

Utredningen kommer att präglas av öppenhet och insyn. Vi ska lyssna på olika parter som berörs och idag hamnar i kläm. Här har HBTQ-rörelsens mångfald av perspektiv en mycket viktig roll och jag ser fram emot dialog och diskussion som utmanar normer och värderingar under hösten.

Utvecklingen i HBTQ-frågorna rör sig framåt i Sverige. Det gäller bara att politiken och systemen lyckas hänga med i utvecklingen, här har vi i regeringen ett stort ansvar. Idag går jag i Prideparaden tillsammans med flera ministerkollegor. För Sveriges regering är det en självklarhet att delta i firandet av kärleken under Pride. Vi är övertygade om att rätten att få vara sig själv i livets alla delar måste uppvärderas. Jag går i Prideparaden för att göra slut med gamla system och normer som begränsar människor från att leva sina liv fullt ut.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Företagare ska också kunna vara barnlediga

Publicerad 05 juni 2015 Uppdaterad 05 juni 2015

Aftonbladet, 5 juni 2015 Annika Strandhäll: Vi utreder föräldraförsäkringen – den ska funka för alla

Att bli förälder är något av det största som händer många av oss i livet. I Sverige har vi en omfattande föräldraförsäkring, som ska ge oss möjlighet att kombinera både jobb och familj. Men den fungerar inte lika bra för alla.

Debatten handlar mycket om huruvida vi ska vika fler månader till respektive förälder eller inte. Det är självklart viktigt, men vi måste också se till att du kan använda föräldraförsäkringen lika bra och tryggt oavsett vem du är.

Föräldraförsäkringen ska fungera oavsett om du är ensamstående eller en del av en stjärnfamilj, oavsett om du är högavlönad eller lågavlönad och oavsett om du är anställd eller driver företag.

Vår föräldraförsäkring har 40 år på nacken och har lappats och lagats under resans gång. Den tjänar oss väl, men är utformad i en tid då arbetslivet såg annorlunda ut. I dag är fler egenföretagare, såväl kvinnor som män. Tekniken har möjliggjort ett extremt flexibelt arbetsliv för en del. Ansvaret för familj och barn har blivit mer jämt fördelat.

För den som är företagare råder andra förutsättningar än för den som är anställd. Trots att du är hemma med ditt barn kan det finnas vissa löpande uppgifter du måste ta hänsyn till. Det kan handla om att upprätthålla vissa kontakter med kunder, Skatteverket eller revisorer. En del är uppgifter som du enligt lag är ålagd att göra. Det kan också finnas svårigheter att beräkna SGI på ett sätt som ger dig som förälder en trygg ersättning.

Det här får effekt på de företagande föräldrarnas uttag. Organisationen Företagarna visade i en rapport i våras hur uttaget hos föräldrar som driver eget företag skiljer sig från gruppen föräldrar i sin helhet. Undersökningen visar att företagare generellt tar ut kortare föräldraledighet än de med en anställning. Särskilt mycket skiljer det sig åt för kvinnor, där var tredje kvinna som driver företag tar ut högst tre månaders föräldraledighet. Motsvarande siffra bland mammor generellt är två procent.

Vi har inte råd med en föräldraförsäkring som gör att människor tvekar inför att starta företag, av oro för hur det ska gå att kombinera med ett tryggt föräldraskap. Vi har inte råd med en försäkring som gör att kvinnor och män som driver företag funderar en extra gång innan de skaffar barn.

Till hösten kommer regeringen att tillsätta en utredning som ser över föräldraförsäkringen i sin helhet. Vi vill se en föräldraförsäkring som bidrar till ett jämställt föräldraskap, som är bättre anpassad till en modern arbetsmarknad och de krav den ställer, samt till ett modernt familjeliv och för alla olika former av familjer. Vi ska också ha en försäkring som fungerar bra och tryggt för dig, även om du driver företag. Det är ett viktigt perspektiv som ofta glöms bort i debatten.

Föräldraförsäkringen är bra för Sverige. Den ger barnen rätt till tid och en god kontakt med sina föräldrar, men den ger också vår arbetsmarknad och ekonomi fördelar då ett beslut om att skaffa barn inte behöver innebära ett steg bort från arbetsmarknaden.

Att den försäkring som vi alla betalar in till ger så olika möjligheter för föräldrar, beroende på om du är anställd eller egenföretagare är inte rimligt. Vi behöver fler som startar företag. Då kan vi inte ha en försäkring som skrämmer kvinnor från företagande på grund av hur den är utformad.

Jag är väldigt glad att vi nu tar steget och sätter i gång en större utredning. I denna kommer företagares förutsättningar att nyttja föräldraförsäkringen att vara en viktig del att se över och förbättra. Det är minst sagt på tiden.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

”Vi vill ta bort sjukförsäkringens bortre tidsgräns”

Publicerad 27 januari 2015 Uppdaterad 02 april 2015

Svt Opinion 27 januari 2015 ”Det är tydligt att den bortre tidsgränsen inte haft någon positiv effekt. Försäkringskassan har funnit att den inte gett de förväntade effekterna för att avsluta sjukfall”, skriver Annika Strandhäll.

Utförsäkringarna har inte gett personer bättre förutsättningar att bli friska och komma tillbaka till arbete – tvärtom.

De har gett upphov till en sämre ekonomisk situation för många, orsakat personligt lidande och krävt stora resurser av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen som skulle kunna läggas på mer effektiva insatser.

Sedan 2010 har cirka 80 000 personer utförsäkrats på grund av den bortre tidsgräns som den borgerliga regeringen införde. Sju av tio är kvinnor. Många har utförsäkrats två gånger och en del av dem går nu mot sin tredje utförsäkring.

Tanken med förändringen var att fler skulle komma i arbete och att sjuktalet skulle minska. Det har inte blivit verklighet. Utvärderingar har visat att det bara är några få procent som återgått i arbete.

Det är tydligt att den bortre tidsgränsen inte haft någon positiv effekt. Försäkringskassan har själva studerat konsekvenserna av den bortre tidsgränsen och funnit att den inte gett de förväntade effekterna för att avsluta sjukfall.

De allra flesta som tvingats lämna sjukförsäkringen kommer tillbaka och då

ofta ännu sjukare än när de utförsäkrades, samtidigt som de får en lägre ersättning.

Dessutom har många av de sjukskrivna som kommit till arbetsförmedlingen efter att ha blivit utförsäkrade varit för sjuka för att kunna delta i någon meningsfull arbetsmarknadspolitisk insats.

Tidsgränsen har gett upphov till ett mänskligt lidande som inte är värdigt vårt välfärdsland. I princip varje dag får jag mail, telefonsamtal och brev från förtvivlade och upprörda människor som drabbats av utförsäkringspolitiken.

Dessa människor och deras familjer har försatts i otrygghet och fått en kraftigt försämrad ekonomi, vid en tidpunkt i livet då de behövde samhällets stöd som mest.

Många faller ur systemet och drabbas så hårt att de tvingas söka försörjningsstöd eller blir långtidsplacerade i ineffektiva arbetsmarknadsprogram. Andra blir beroende av sin partner för sitt uppehälle. En del tvingas ta ut sin ålderspension i förtid.

Det är inte att minska sjukfallen – det är att mörka sjukfrånvaron.

Samtidigt ökar sjukfrånvaron i Sverige. Fler människor blir sjuka och fler människor fortsätter vara sjuka en längre tid. De senaste fyra åren har sjukskrivningarna och kostnaderna ökat med ungefär 50 procent vardera.

Det är en allvarlig situation som får stora konsekvenser för Sveriges ekonomi.

I det här kritiska läget lägger vi tid och resurser på en åtgärd som inte fungerar. Det är inte rimligt. Den bortre tidsgränsen har haft ytterst begränsad effekt på sjukfrånvaron och drabbat enskilda individer hårt.

Därför vill jag och regeringen ta bort den bortre tidsgränsen.

Det är dags för kraftiga åtgärder – och framförallt rätt åtgärder. Vi behöver ett starkt förebyggande arbete på arbetsplatserna och tidiga evidensbaserade rehabiliteringsinsatser när någon blir sjuk.

Vi vill se en trygg, effektiv och jobbinriktad sjukförsäkring. En sådan inkluderar inte utförsäkringar.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

"Problemetts rötter är det ojämställda arbetslivet."

Publicerad 30 november 2014 Uppdaterad 02 april 2015

Helsingborgs Dagblad 30 november 2014 Det behövs politiska insatser för att vända de senaste årens negativa utveckling när det gäller antalet pensionärer som lever i ekonomisk utsatthet. På lång sikt krävs ett jämnare uttag av föräldraledigheten och jämställda löner, och minskad sjukfrånvaro bland kvinnor, skriver Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister, och Curt Persson, ordförande för PRO.

Det finns de som borde störa men sällan gör det – de äldsta kvinnliga pensionärerna som ofta lever på oskäligt låga pensioner.

I Sverige finns en stor grupp kvinnliga pensionärer som lever i vad SCB definierar som ekonomisk utsatthet – 10 800 kronor i månaden före skatt. Antalet har ökat kraftigt sedan 2006, och nu krävs politiska insatser för att vända de senaste årens negativa utveckling.

Pensionssystemet i Sverige är ekonomiskt självbärande och bygger på livsinkomstprincipen. På så sätt garanteras systemets hållbarhet, och samtidigt bidrar upplägget till att upprätthålla arbetslinjen.

Men pensionens koppling till arbetslivet innebär att de skillnader som finns mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden blir särskilt tydliga vid pensionsutbetalningarna. De systematiskt sämre villkor som kvinnor har under hela arbetslivet bär de med sig in i pensionssystemet.

PRO visar med siffror från SCB i rapporten Fattigdomsfällan att kvinnor i genomsnitt har 6 000 kronor lägre pension än män i månaden.

Det som skaver extra mycket är att det är de kvinnor som i dåtidens samhälle gjorde vad som krävdes av dem som idag har det tuffast ekonomiskt. Det var de som tog ett särskilt ansvar för barnuppfostran, arbetade deltid och tog hand om äldre anhöriga.

Vi vill peka på en rad åtgärder som kan bidra till en ökad rättvisa.

Problemets rötter är det ojämställda arbetslivet, och här krävs långsiktiga insatser. Vi behöver ett jämnare uttag av föräldraledigheten och jämställda löner, och vi måste minska kvinnors sjukfrånvaro. Genom att reformera föräldraförsäkringen och ge resurser till forskning om kvinnors arbetsmiljö satsar regeringen på att förbättra kvinnors arbetsliv.

Men dagens kvinnliga pensionärer behöver mer snabbverkande åtgärder. Därför lägger regeringen i budgetpropositionen även förslag som tar sikte just på de mest utsatta pensionärerna.

Pensionärsskatten ska tas bort, och regeringen tar ett första steg genom att sänka skatten redan nu för pensionärer med de lägsta inkomsterna. Samtidigt höjs bostadstillägget för pensionärer.

För närvarande ses beräkningsreglerna över för bromsen i pensionssystemet – en fråga som PRO länge pekat ut som angelägen.

Detta är viktiga första steg. På sikt ser dock både regeringen och PRO att det behövs fler konkreta och nytänkande förslag på hur villkoren för de äldre kan förändras och göras mer jämställda. Därför bjuds inom kort experter och andra aktörer in till att belysa problem och lösningar på kort och lång sikt.

Målet ska vara ett hållbart pensionssystem som ser till att ålderdomen i Sverige inte är förknippad med oro, utan med frihet och glädje.

Regeringskansliet

Debattartikel från Socialdepartementet

BRÄNNPUNKT | VÅRDNADSBIDRAGET

Publicerad 30 november 2014 Uppdaterad 02 april 2015

Svenska Dagbladet 30 november 2014

Vårnadsbidrag innebär att staten betalar vuxna för stanna hemma istället för att aktivt delta på arbetsmarknaden. Det innebär också att barn inte får del av barnomsorg och den pedagogiska verksamhet som sker där. Vårnadsbidraget infördes av de borgerliga partierna under förra mandatperioden och uppföljningen av bidraget är oerhört tydligt.

Vi vet att en mycket stor majoritet av dem som tar del av vårnadsbidraget är kvinnor. Många av dem står redan långt från arbetsmarknaden vilket är olyckligt på många sätt och det får allvarliga konsekvenser för dessa kvinnor genom hela livet. Vi vet att vårnadsbidraget cementerar ojämställd fördelning av det obetalda hemarbetet. Vi vet också att det ända in i pensionsåldern kommer att drabba kvinnor ekonomiskt.

Trots att vi alltså känner till dessa effekter vill nu de borgerliga partierna förhindra att vårnadsbidraget tas bort. Särskilt konstigt är det att Folkpartiet som vill hävda att man bedriver politik för jämställdhet återigen ställer sig bakom ett förslag som detta. Att skapa ännu längre avstånd till arbetsmarknaden för en grupp som redan står långt därifrån kan inte anses vara något annat än ett stort steg i fel riktning.

Genom samarbetsregeringens budgetförslag väljer vi väg. Vi vill att män och kvinnor ska delta på arbetsmarknaden på lika villkor. För att komma dit behöver vi också främja en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Självklart ska inte staten subventionera att kvinnor håller sig borta från arbetsmarknaden. Delar man denna vision är vårnadsbidraget en helt omöjlig tanke.

I regeringens budget aviseras istället en ökad individualiserad föräldraförsäkring. Sammanlagt finns förslag på 1,5 miljarder i budgeten som främjar jämställdhet mellan könen med inriktning på jobb och egen försörjning. Detta tar tydligt ut riktningen vart vi vill.

Att de borgerliga partierna är beredda att tillsammans med Sverigedemokraterna fortsätta med denna omoderna politik är bedrövligt. Istället måste arbetet med att nå målet om ekonomisk jämställdhet skyndas på.

ÅSA REGNÉR
barn-, äldre- och jämställdhetsminister

ANNIKA STRANDHÄLL
socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Pensionärernas villkor är en jämställdhetsfråga

Publicerad 26 november 2014 Uppdaterad 02 april 2015

Nerikes Allehanda 26 november 2014 I Sverige ska alla kunna se fram emot ålderdomen med tillförsikt och inte med oro. Så är det dessvärre inte i dag. Ett stort antal pensionärer lever under knappa förhållanden. Majoriteten av dem är kvinnor.

Ingen ska i slutet av arbetslivet behöva känna oro inför åldrandet, och därför kommer nu samarbetsregeringen med åtgärder som på lång och kort sikt ska förbättra pensionärernas ekonomiska situation. Vårt pensionssystem bygger på livsinkomster. Ett arbetsliv som under de senaste åren blivit allt mer ojämlikt innebär att vi i större utsträckning får vinnare och förlorare bland pensionärerna. Visstidsanställningar, sjukskrivningar och arbetslöshet får direkt effekt på den framtida pensionen.

Pensionärernas villkor är också i allra högsta grad en jämställdhetsfråga. Kvinnliga pensionärer har 6 000 kronor mindre i månaden i genomsnittlig pension, visar Pensionärernas riksorganisation med statistik från SCB tidigare i år. I Örebro län bor 4 000 kvinnliga pensionärer med pensioner före skatt och bostadstillägg på mindre än 10 800 kronor i månaden, enligt samma rapport.

Dessa skillnader är resultatet när ett ojämnt förvärvsliv summeras. Det är kostnaden för att kvinnorna tar ett större ansvar för barn och familj, har lägre löner och i mycket större utsträckning arbetar ofrivillig deltid. Att säga att pensionärer har dåliga villkor ska inte leda till den förhastade slutsatsen att pensionssystemet är i behov av reform. Vårt avgiftsbaserade system är ett av världens mest stabila. Systemet är grunden för vår pensionsöverenskommelse och innebär att arbetslinjen säkras samtidigt som det garanterar en långsiktig

hållbarhet.

Den långsiktiga lösningen för ojämlikheten inom pensionärsgruppen är i stället att bemöta ojämlikheten på arbetsmarknaden. Här tar regeringen också konkreta steg i höstbudgeten. Vi inför den av många efterlängtade tredje pappamånaden för att främja kvinnors arbetsmarknadsdeltagande. Vi satsar också på kvinnors arbetsmiljö. Inom pensionsgruppen kommer vi också att föra viktiga diskussioner kring vad som krävs för att främja ett längre arbetsliv.

På kort sikt har vi dock en situation som kräver mer snabbverkande medel. I budgetpropositionen föreslår regeringen åtgärder för att förbättra för de pensionärer som i dag har det svårast ekonomiskt. Vi höjer bostadstillägget för pensionärer, och tar steg för att avskaffa de borgerliga partiernas pensionärsskatt. Dessutom satsar vi på äldre vården för att ge trygghet åt våra gamla och deras anhöriga.

Tyvärr verkar de borgerliga partierna inte se allvaret i detta. I det budgetförslag som oppositionen lade fram i riksdagen lyser satsningarna på pensionärer med sin frånvaro. Det skiljer över fyra miljarder kronor mellan samarbetsregeringens och de borgerliga partiernas budgetförslag för pensionärerna. Samarbetsregeringen tar frågan om pensionärernas villkor på allvar. Det visar vi med konkreta åtgärder i vår budgetproposition. Att bli gammal i Sverige ska förknippas med glädje och trygghet.

Annika Strandhäll, socialförsäkringsminister

Debattartikel från Socialdepartementet

Kvinnojourerna måste säkras

Publicerad 25 november 2014 Uppdaterad 02 april 2015

Göteborgs-Posten 25 november 2014

I dag, den 25 november, är internationella dagen mot våld mot kvinnor. Enligt en undersökning av Nationellt Centrum för Kvinnofrid har mer än var tionde kvinna i Sverige blivit utsatt för våld i en nära relation. Och mer än var tionde kvinna har blivit tvingad till oönskade sexuella kontakter. Enligt Brottsförebyggande rådet våldtas över 36 000 kvinnor i Sverige varje år, det är 100 kvinnor om dagen. Förra året mördades 26 kvinnor i Sverige av en man i en nära relation.

Kvinnor som har utsatts för våld i en nära relation drabbas ofta av sjukskrivningar, hamnar lätt utanför arbetsmarknaden och kämpar hårt för att försörja sig. De har stort behov av vård, fungerande socialförsäkringssystem och skyddsnet. Det krävs en kraftfull och tydlig politik för att förebygga och förhindra våld och hjälpa våldsutsatta.

Ingen ökad trygghet

2006 initierade den dåvarande Socialdemokratiska regeringen en utredning som ledde till en skärpning av Socialtjänstlagen. Där förtydligades socialtjänstens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn. När Fredrik Reinfeldt blev statsminister samma år lovade han att särskilt säkra ekonomisk trygghet för våldsutsatta kvinnor. Så blev det inte.

Flera rapporter har visat att den förra regeringens försämringar i socialförsäkringssystemet drabbat våldsutsatta kvinnor extra hårt. Kvinnojourerna rapporterar att de varje dag nekar kvinnor och barn som flyr för sina liv. Att kommunerna tar sitt ansvar för att ge dem rätt stöd är nödvändigt.

Feministisk regering

Vår nya samarbetsregering är en feministisk regering. Vi har avsatt 100 nya miljoner för att stärka kvinnojourerna. Deras verksamhet är avgörande och livsviktig och deras finansiering måste säkras.

Vi har länge påpekat att den här frågan kräver ett mycket större helhetsgrepp. Höjd lägstanivå för föräldraförsäkringen, förbättrad a-kassa och sjukförsäkring och stöd för att nå egen försörjning är oerhört viktigt. Underhållsstödet, stöd till ensamstående föräldrar och deras barn, har inte höjts sedan 2006. Nu ska det äntligen höjas!

Människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer ska få stärkta möjligheter till social delaktighet. Även skyddet för barnen måste stärkas. FN:s barnkonvention fyller 25 år i år och vi har nu inlett arbetet med att göra den till svensk lag.

De som utsätts för våld ska särskilt skyddas. Ett starkt samhälle byggs bara av starka individer. Det kräver långsiktiga investeringar i alla människors lika värde.

Åsa Regnér
barn- äldre- och jämställdhetsminister

Annika Strandhäll
socialförsäkringsminister